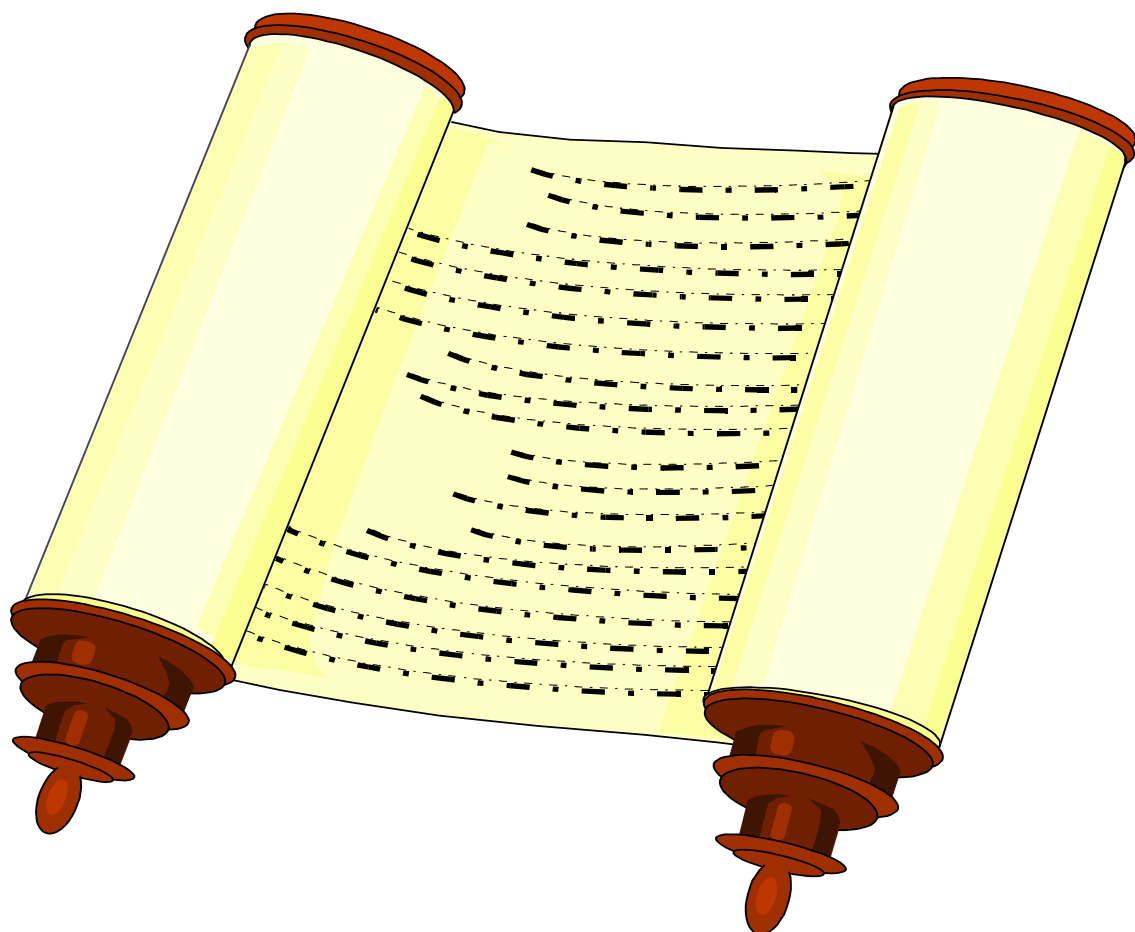

”בני ציון”

פרד”ס התורה

פשוט וברור

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:33 ר"ת 21:17

©

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיו", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיו. (על פי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הַנְּנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֹךְ קָיִם וַיַּחֲזִיק לְעַלְמָא, לְמַבְשָׁרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֹךְ קָיִם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים).

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵי, שְׂוָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמִלְּאֹךְ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. וְכֵן זָאת, בְּזִכּוֹת שֶׁקָּנָא קְנָאת ה', וְהַרְגַּת אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (לְקוּשׁ פְּרֻשַׁת פִּינְחָס): "אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לֵקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵי. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אֶתָּה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אָף לְעֲתִיד לְבוֹא אֶתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מִלְּאֹכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֶׁלַּח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה' (=יּוֹם הַגְּאוּלָּה)...וְהָשִׁיב לֵב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וְהִנֵּה, בְּעֵנֵן זֶה שְׁנִינוּ בַּמְשָׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ח מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מִרְבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁשָּׁמַע מִרְבּוֹ, וְרַבּוֹ מִרְבּוֹ, הִלְכָה לְמִשָּׁה מְסִינִי, שְׂאִין אֱלֵיהּ בָּא...אֵלָּא לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֵנֵן זֶה. שְׁכֵן, מֵהִי כּוֹנֵת הַמְשָׁנָה, שְׂאֵלֵיהּ הַנְּבִיא בָּא רַק כְּדִי "לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין"?

מְצִינוּ עַל-כֵּן פִּירוּשׁ נָאֵה בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, עַל-פִּי הַפְּתוּב בַּגְּמָרָא (שְׁבֻט קד'): "מֵאֵי טַעְמָא? שֶׁקָּר מְקַרְבֵּן מִיְלֵיהּ, וְאַמַּת מְרַחֲקֵן מִיְלֵיהּ?" (=מֵה טַעַם שְׂאוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שֶׁקָּר" קְרוּבוֹת אַחַת לַשְּׁנֵי, וְאֵילוֹ אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמַּת" מְרוּחֲקוֹת אַחַת מִן הַשְּׁנֵי?). כִּידוּעַ, מְרוּחֲקוֹת אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמַּת" זֶה מִזּוּ מְרַחֵק רַב: הָאוֹת א' הִיא בְּהַתְּחַלֵּת ה'–א"ב; הָאוֹת מ' בְּאַמְצַע; וְאֵילוֹ הָאוֹת ת' הִיא בְּסוּף ה'–א"ב. לְעוֹמֵת זָאת, אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שֶׁקָּר" הֵן סְמוּכוֹת וְקְרוּבוֹת אַחַת לְרַעוּתָהּ בְּסֻדְרָה ה'–א"ב (אבג...צקֶרשֶׁת).

וּמְתַרְצֵת הַגְּמָרָא: "שֶׁקָּרָא שְׂכִיחַ, קוּשְׁטָא לָא שְׂכִיחַ" (=הַשֶּׁקָּר שְׂכִיחַ וְקָרוֹב, וְאֵילוֹ הָאַמַּת רְחוּקָה). דְּהֵינּוּ, בְּזִמְנָן הַזֶּה הַשֶּׁקָּר הוּא קְרוֹב וּמְצוּי, וְכֵן הָעוֹלָם כְּלוֹ אַחֲזוּ בְּזוּרְעוֹת הַשֶּׁקָּר. וְאֵילוֹ הָאַמַּת הִיא, לְצַעֲרָנוּ, רְחוּקָה.

וְזֶהוּ שְׂאוּמַרְתַּת הַמְשָׁנָה: "אֵין אֱלֵיהּ בָּא...לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין". דְּהֵינּוּ, אֱלֵיהּ יְבוֹא כְּדִי לְרַחֵק אֶת אוֹתִיּוֹת "שֶׁקָּר", הַמְּקוֹרְבוֹת זֶה לְזוֹ, "וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין" – לְקְרַב אֶת אוֹתִיּוֹת "אַמַּת", הַרְחוּקוֹת זֶה מִזּוּ. דְּהֵינּוּ, חוֹז"ל מְבַשְּׂרִים לָנוּ, שֶׁלְעֲתִיד לְבוֹא – כְּשִׁיּוֹפִיעַ אֱלֵיהּ הַנְּבִיא וּיְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – יִתְקַרְבוּ "הַמְּרוּחֲקִין" (=הָאַמַּת – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶן מְרוּחֲקוֹת) וַיְהִי זֶה עוֹלָם שֶׁל אַמַּת. וְלְעוֹמֵת זָאת יוֹרְחִקוּ "הַמְּקוֹרְבִין" (=הַשֶּׁקָּר – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶן קְרוּבוֹת), הַשֶּׁקָּר יַעֲלֶם וְיָבוֹא הַקֵּץ עַל עוֹלָם הַשֶּׁקָּר, שֶׁהִיא מִתְעַתֵּעַ כָּל הַיָּמִים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּקִסְמֵי שׂוֹא...
וּמוֹסִיף עַל-כֵּן ה' בְּתַ עִיּוֹן, עַל-פִּי מֵה שְׂכָתוֹב בְּנְבִיא (יְרֵמְיָהּ לֹא, ב'): "מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי". וְלְכַאוּרָה צָרִיךְ לְהַבִּין, מִדּוּעַ "מְרַחֵק ה' נִרְאָה"? אֵלָּא, עַל-יְדֵי דְבִקּוֹת בְּמִידַת הָאַמַּת, ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶן רְחוּקוֹת זֶה מִזּוּ, זִוְכָה הָאָדָם שֶׁה' נִרְאָה אֵלָיו בְּגִילּוֹי שְׂכִינְתוֹ יִתְבַּרְךָ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מֵה שְׂכָתָה ה' "אֲמַרֵי יוֹסֵף" (בְּהַקְדָּמָה לְ"לְקוּשֵׁי תוֹרָה וּש"ס"), עַל הַפְּתוּב (בְּרַאשִׁית כב', ד'): "בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק". הִנֵּה, "וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק" סוֹפֵי תִיבוֹת "אַמַּת", שֶׁרְאָה אֶת הָאַמַּת "מְרַחֵק" (=ש'–ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶן רְחוּקוֹת זֶה מִזּוּ), וְהִיא לֹא מְצוּיָה, וְלָכֵן צָרִיךְ לְעֲמוֹל כְּדִי לְקְרַב, וְעַל יְדֵי זֶה לְקְרַב אֶת הַבְּרִיּוֹת אֶל הָאַמַּת.

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׂמַטְעַם זֶה זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלֵיהּ הַנְּבִיא, שְׁעֲתִיד לְרַחֵק אֶת הַשֶּׁקָּר, וְלִקְרַב וְלַגְלוֹת אֶת הָאַמַּת

בעולם הזה. שפן, זמרי בן סלוא בהיותו נשיא בישראל, כְּאִשֶּׁר בָּא עַל הַמְדִינָה, הֵלֵךְ בְּדַרְכֵי שֶׁקֶר, וְאָמַר שְׁפָל כּוֹנְנָתוֹ הִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְכָל רְצוֹנּוֹ הוּא לְהוֹצִיא אֶת מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, מְכַזְּבֵי בַת צוֹר הַמְדִינָה. אוֹלָם, פִּינְחָס בָּא וְהִרְגוּ כֶּדֶת וְכַדִּין, וְהִסִּיר בְּכַךְ אֶת מִסַּךְ הַשֶּׁקֶר, וְגָלָה אֶת הָאֱמֶת, וּמִיָּד נִעְצְרָה הַמְּגַפָּה. לָכֵן זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, שְׁעֵתִיד, כְּאִמּוֹר, לְבּוֹא וְלְהִסִּיר אֶת לוֹט הַשֶּׁקֶר, וְלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְרֹאיוּ לְהוֹסִיף מָה שְׁכֵתוֹב בְּגִמְרָא (גְּדָרִים ה'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: אֵין גִּיהֲנוּם לְעֵתִיד לְבּוֹא, אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצִיא חֲמָה מִנְּרִתִיקָה – צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, וְרָשָׁעִים נִדּוּנִין בָּהּ. צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, דְּכִתִּיב: 'וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ'... רָשָׁעִים נִדּוּנִין בָּהּ, שְׁנֵאֲמַר: 'כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתַנּוֹר וְהָיוּ כָל יוֹדִים וְכָל עֹשֵׂה רָשָׁעָה קָשׁ, וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבֵּא אָמַר ה' צְבָאוֹת'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁפָן, אִיךְ אֹרֵר הַחֲמָה יִגְרוּם לְשֵׁתִי פְּעוּלוֹת הַפּוֹכוֹת – מִצָּד אֶחָד צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִים וּמִתְּעַדְנִים – וּמִצָּד שְׁנֵי בָּאוֹתוֹ אֹרֵר חֲמָה רָשָׁעִים נִדּוּנִים וְנִשְׂרָפִים?

וּפְרֵשׁ הַ"עֲרוּגוֹת הַבֶּשֶׂם" (דְּבָרִים "אֵלֶּה הַדְּבָרִים"), שֶׁ"אֹרֵר הַחֲמָה/הַשֶּׁמֶשׁ" הוּא פִּינּוּי לְאֹרֵר הָאֱמֶת שֶׁיֵּאִיר לְעֵתִיד לְבּוֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּשֶׁשֶׁמֶשׁ בְּצַהֲרָיִם. לְעוֹמֵת זֹאת, הַשֶּׁקֶר הוּא בְּבַחֲיַנַּת חֶשֶׁךְ וְעֵלְטָה.

וְהִנֵּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַ"שֶּׁמֶשׁ" (=אֹרֵר הָאֱמֶת) שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא סָגוּר, טְמוּן בְּנִרְתִיק וּבְהַסְתֵּר גָּדוֹל. וְלִמְרוֹת זֹאת, לְמִרוֹת הַסְתֵּר הַפְּנִינִים הַגָּדוֹל, הַצְּדִיקִים מְאִמִּינִים בְּה' וּבַתּוֹרָתוֹ, שֶׁהִיא תּוֹרַת אֱמֶת, בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה. וְאֵילוֹ הַרְשָׁעִים, אֲשֶׁר מַעֲשִׂיהֶם בְּמַחְשָׁכִים, וְלוֹעֲגִים עַל כָּל דָּבָר שֶׁנִּקְדוּשָׁה, מְבַזְּזִים אֶת כָּל זְמַנָּם בְּחַיִּים שֶׁל הֶבֶל וְרִיק. אוֹלָם, כְּאִמּוֹר, לְעֵתִיד לְבּוֹא הַקַּב"ה מוֹצִיא "חֲמָה מִנְּרִתִיקָה". דְּהִינּוּ, שִׁיגְלָה לָנוּ אֶת אֹרֵר הָאֱמֶת בְּלִי שׁוּם פִּיסוּי וְנִרְתִיק, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִרְאוּ כָּל הַנְּבִרָאִים עֵין בְּעֵין אֶת אֱמִיתוֹת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ, וְאֶת הַשֶּׁקֶר הַגָּדוֹל שֶׁל כָּל הַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁאֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ.

וְלָכֵן, הַצְּדִיקִים, שְׁמַסְרוּ אֶת גּוּפָם וְנַפְשָׁם כְּדֵי לְעַסּוֹק בַּתּוֹרָה בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה, אֵין לָהֶם רִיפּוּי וְעִידוֹן גָּדוֹל מִזֶּה שִׁיזְכוּ לְרֹאוֹת בְּפוּעַל מִמֶּשׁ אֶת כָּל הַתִּיקוּנִים שֶׁזָּכוּ לְתַקֵּן בְּעַבְדוֹתָם בְּקִדְשׁ. לְעוֹמְתָם, הַרְשָׁעִים נִדּוּנִים בְּגִילּוּי הָאֱמֶת. שְׁפָן, אֲזִי פִקְחוּ עֵינֵיהֶם לְרֹאוֹת שֶׁבִזְבוּ אֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם עַל הֶבֶל וְרִיק, בְּדְבָרִים שֶׁאֵין בָּהֶם מִמֶּשׁ. כְּאִשֶּׁר בְּמָקוֹם זֹאת הָיוּ יְכוּלִים לְעַסּוֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁשְׁכַּרְהָ הוּא כֹּה עֲצוּם וְרַב. "וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ" (כּוֹי י"א)

יְדוּעַ שְׁאֲצַל הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מְזוּוּעָהִיל זִיע"א הַסְתוּבְּבוּ הַרְבֵּה חֲתוּלִים בְּבֵיתוֹ, וְהָיוּ לוֹ עֲנִינִים גְּדוֹלִים בְּזֶה, שֶׁשָּׁמַר עֲלֵיהֶם, שֶׁלֹּא יִגְרְשׁוּ אוֹתָם וְלֹא יִצְעָרוּם. פֶּעַם הַתְּבַטָּא וְאָמַר דְּבַר נוֹרָא: יוֹדְעִים אַתֶּם מְדוּעַ שׁוֹמֵר אֲנִי עֲלֵיהֶם כָּל-כָּךְ?

וְהַשִּׁיב, כִּי הֵם גִּלְגוּלֵי נַשְׁמוֹת מַחְסִידִים שֶׁהִתְעַרְבוּ בְּמַחְלוּקַת הַמְּפּוֹרְסָמֵת בֵּין צָאנֵז לְסַדִּיגוֹרָא. וְהַדְּבָרִים נוֹרָאִים לְמַתְבַּוֵּן! שְׁהָרִי הַמַּחְלוּקַת נִסְתִּימָה וְנִשְׁתַּתְּקוּ הָרוּחוֹת כְּכֹר בִּשְׁנַת תַּרל"ו, וְאֵילוֹ הַרְה"ק מְזוּוּעָהִיל אָמַר אֶת דְּבָרָיו בִּשְׁנַת תַּש"ה, כְּמַעַט שְׁבַעִים שָׁנָה לְאַחַר מִכּוֹ. וְאָף-עַל-פִּי-כּוֹ, אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּמַחְלוּקַת עֲדִין הָיוּ מְגוֹלְגָלִים בְּחַיָּה טְמֵאָה. וְאֵנּוּ נִקַּח לִימוּד וּמוֹסָר עֲצוּם מִזֶּה, שֶׁחָס וְחָלִילָה מִלְּהִתְעַרֵּב בְּמַחְלוּקַת, וּבִפְרֵט לֹא בְּמַחְלוּקַת אֲצַל צְדִיקִים!

"קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת" (תְּהִלִּים קמ"ח יח')

כְּאִשֶּׁר הָיָה הַגַּה"צ מְרְדוֹמִסְקָה, רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד וִינְטְרוֹב, עֲדִין אֲבָרַד צְעִיר, אָמַר לוֹ כ"ק הָאֲדַמּוּ"ר הַזְּקֵן מְאַלְפֵסְנֵדֶר: "הֲלֹא יֵשׁ לְךָ קְרוֹב, וְהוּא יִדְאָג וְיִמְלֵא כָּל מַחְסוּרֶיךָ"... וְהוֹסִיף וְאָמַר לוֹ: "וּמִי הוּא אוֹתוֹ קְרוֹב? הֲלֹא פְּתוּב 'קְרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת'. וּמִי כְּמוֹד קוֹרָא בְּאֱמֶת אֱלִיו יִתְבָּרַךְ...?"

וְאֵכּוֹ, בְּחִיבוּרוֹ הַגָּדוֹל לְסַפֵּר תְּהִלִּים כּוֹתֵב רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד: "כְּדֵי לְהִרְאוֹת לְבְנֵי אָדָם כְּמָה גָּדוֹל כַּח הַתְּפִילָה, שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמֵעַ תְּפִילַת כָּל פֶּה, וְאֵפִילוֹ מְאִישׁ פְּשוֹט כְּמוֹנִי, אֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה עִמִּי: פֶּעַם הָיוּ חֲבִיבִים לִי חוֹב גָּדוֹל בְּכַפֵּר וּלְקָא, וְאֲנִי הָיִיתִי גֵר בְּרְדוֹמִסְקָה, מְרַחֵק רַב מֵאוֹתוֹ כְּפָר. אוֹתוֹ יוֹם הָיָה יוֹם קָר מְאֹד, וְהָיִיתִי לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי קִיץ. בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ הַחַל לְרַדַּת גֶּשֶׁם זְלַעְפוֹת. וְאֲנִי, בְּמִרוּצָתִי, תְּעִיתִי בְּשִׂדָּה, בְּלֹא לְדַעַת לְהִיכֵן לְפָנוֹת. מִצָּד אֶחָד הָיָה יַעַר גָּדוֹל וְעֵבוֹת, וּמִצָּד שְׁנֵי נְהָרִים גָּדוֹל. וְכָל הַזְּמָן יִרְדוּ גֶשֶׁמִּים. הָיִיתִי בְּסַפְנוֹת נְפִשוֹת, שְׁהָרִי אִם אֲשָׂאֵר כָּאֵן בְּלִילָה, בְּדְרָךְ הַטְּבַע לֹא אֲשָׂאֵר בְּחַיִּים. וְאֲזִי עֲמַדְתִּי וְהַתְּפִלְלָתִי בַתְּפִילָה לְפָנֵי ה' מְעוֹמֵק הַלֵּב: "אֲנֵא ה' אֱלֹקֵי, אֵל תִּאֲבֹד אֶת נַפְשִׁי כִּי אֲנִי נָפַשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אֲנֵא הָרֵאנִי אֶת דְּרָכֵי...וְהִנֵּה כְּכֹלוֹתִי לְהַתְּפַלֵּל, הוֹפִיעַ עוֹף אֶחָד מְעֻלִי, לֹא אֲדַע אִם חֲסִידָה אוֹ עוֹרֵב, וְהָיָה כְּשֵׁנִי אֲמוֹת מְעֻלִי. הָרִגְשָׁתִי בְּלִבִּי כִּי הוּא הַשְּׁלִיחַ מִשְׁמִימֵי לְהִרְאוֹת לִי אֶת הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה. וְהַלְכָתִי אַחֲרָיו וְהוּא פָּרַח לְפָנֵי, עַד שְׁבַאתִי אֶל הַכֶּפֶר...וְאֲזִי פָּרַח לוֹ אוֹתוֹ עוֹף וְנִעְלָם..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:33 ר"ת 21:17

©

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיוֹ (על פי "אֹרַח שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוֹף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהֵר הַקְּדוֹשׁ (פִּינְחָס רלו'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חָמָא? חָמָא אֶת מ' דָּא דְהוּוּ טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרִקִיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת).

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בְּזֶהֱרַר הַקְּדוֹשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאָה דָם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶּהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהֵר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתוֹת ו"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלָעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמִמְשִׁיךְ שֵׁם הַזֹּהֵר וּמִבְּאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְהִבְיֵא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן...וְהִיָּתָה מְחַפָּה לְאוֹתוֹת ו"ת (שֶׁל וַתִּקַּח (=חַוָּה)...וַתֹּאכַל וַתֵּתֵן (לְאָדָם)...וַתִּפְקַחְנָה...כְּדִי שְׂיִצְטָרְפוּ הָאוֹתוֹת "מוֹת").

בְּעֵינַי זֶה אָמְרוּ חו"ל (סוֹפָה גב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצְּדִיקִים". וְתַמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֵּן. שָׁכַן, מְדוּעַ צָרִיךְ יִצַר הָרַע לְהִשְׁחָט? וְהֲלֹא זֶהוּ תַּפְקִידוֹ שֶׁבְּגִלְלוֹ הוּא גְּבָרָא, לְהִסִּית וּלְפַתּוֹת אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה. אִם כֵּן, לְמָה עֵתִיד הוּא לְהִיעָנֵשׁ?

וּמִבְּאֵר הַ"אֲמָרִי יוֹסֵף", שֶׁכּוֹנֵת חו"ל בְּאוֹמְרָם שֶׁ"לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ", הֵיא בְּעֵצָם שֶׁה' יִתְבָּרַךְ, בְּזִמְנֵן הַגְּאוּלָּה, יוֹצִיא אֶת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר הָרַע "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם "סֵמָל", שֶׁהוּא שֵׁם קְדוֹשׁ.

וּכְפִי שֶׁבְּאֵר הַרְהוֹק מֵהַרִ"א מִקְמָאֲרָנָא זִיע"א וְאָמַר, שֶׁהֵנָּה יְדוּעַ שְׁשֵׁמוֹ שֶׁל יִצַר הָרַע/מִלְּאֲךָ הַמּוֹת הוּא "סֵמָל", אֲלָא שֶׁהָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ רוֹמְזָת עַל מוֹת, שָׁכַן זֶהוּ תַּפְקִידוֹ שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת - לְהַמִּית אֶת הָאָדָם. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקוֹ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, יוֹצִיא הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת מ', הַרוֹמְזָת לְמוֹת, מִתּוֹךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר "סֵמָל", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ "סֵמָל". וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטֵּל הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּקּוּמוּ הַמֵּתִים לְתַחֲיָה, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה כה' ח'): "בְּלַע הַמּוֹת לְנֶצַח...". וּבְהַמְשֵׁךְ (שֵׁם כו', יט'): "יַחֲיוּ מִתֵּיךְ גְּבֻלְתֵי יְקוּמוֹן הַקִּיצוֹ וּרְנֵנוּ שְׂכַנֵּי עֶפְרָיִם".

וְרֹאוּי לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי הַ"אֲמָרִי יוֹסֵף" (הַכּוֹתֵב בְּשֵׁם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ), שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר הָרַע 'סֵמָל', שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת - 'סמ' - הֵן מִצַּד הַטּוֹמָאָה, וְשְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁבְּשֵׁמוֹ - 'אל' - הֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שָׁכַן, יְדוּעַ שֶׁכָּל מָה שֶׁבְּרָא ה' יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה מִתְקִים מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. וְאִף הַטּוֹמָאָה עֲצָמָה יוֹנֵקָת וּמִקְבֻלָּת אֶת חַיּוּתָהּ מִכֹּחַ ה' יִתְבָּרַךְ - כֹּחַ הַקְּדוּשָׁה. עַל-כֵּן, אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ מִקְבֵּל הַיִּצַר הָרַע מֵהָאוֹתוֹת 'אל' שֶׁבְּשֵׁמוֹ (שֶׁהֵן כְּאֲמוּר מִצַּד הַקְּדוּשָׁה), וְהֵן אֵלוֹ הַנּוֹתְנוֹת לוֹ אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ לְהַתְקִים. וְלָכֵן, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת הַיִּצַר הָרַע, צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד בֵּין אוֹתוֹת 'סמ' אל, וְעַל-יְדֵי כֵן לְמַנוּעַ מֵהַיִּצַר הָרַע לְקַבֵּל אֶת חַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתוֹת 'אל', וְכֵן לְבַטְלוֹ.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֹאֵה מָה שֶׁמְצִינּוּ רַעִיוֹן גִּשְׁבֵּב בְּ"אוֹרַח לְצִדִּיק" (הַרְהוֹק ר' אֲלִיעֶזֶר לִפְאָ, בְּנוֹ שֶׁל הַ"נְּעָם אֲלִימְלָךְ"), שֶׁהֵעֵצָה לְהַפְסִיק אֶת יְנִיקַת הַ-סמ מֵאוֹתוֹת אל, הֵיא לְהַפּוֹךְ מ' פְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. שָׁכַן, כָּל עוֹד הָאוֹת מ' שֶׁל סֵמָל לְפְתוּחָה, הָרִי זֶה מוֹרָה שֶׁהִתִּיבָה נִמְשָׁכָת, שְׂאֵז יֵשׁ יְנִיקָה מֵאוֹתוֹת "אל". אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הוֹפְכִים אֶת הַ-מ' הַפְּתוּחָה לְ-ס' סְתוּמָה. הָרִי מִסְתֵּימִם שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצַר בְּ-ב' אוֹתוֹת "סס", וְאִין יְנִיקָה כָּלֵל מֵאוֹתוֹת "אל", שֶׁהָרִי הֵם

נִפְרְדוּ מִשְׁמוֹ (סם אל).

אָלָא, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מָהִי הָעֲבוּדָה הַמוּטְלָת עָלֵינוּ כְּדֵי שְׁנוּכָה לְהַפְוֹד מ' פְּתוּחָה ל'—ס' סְתוּמָה (דְּהִינוּ לְהַפְוֹד סִמָּל ל'—סם אל, שְׁאוּ נַפְסָקַת חַיּוּתוֹ וַיִּנְיָקְתוּ שֶׁל יֶצֶר הָרָע).

הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, בְּנוֹ שֶׁל הַרְבֵּי אֲלִימֶלֶךְ מְלִיזֶנְסֶק, מִבִּיא עֲצָה כִּיֻּצֵד לְהַפְרִיד אֶת הַשֵּׁם 'סִמָּל', וְלִגְרוֹם לְכֹךְ שְׁלֵא יִקְבַּל אֶת חַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְכֹךְ הוּא אוֹמֵר: אָנוּ צָרִיכִים לְדַעַת שְׁהָאֲחָדוֹת וְהָאֲחֻהָ שְׁבַעִם יִשְׂרָאֵל, הֵן שְׁמֻצִילוֹת אוֹתָנוּ מִיַּדִּי הַיֶּצֶר הָרָע, וְאִילוּ הַפִּירוּד וְהַמְחֻלּוֹקַת, חֵס וְחֻלִּילָה, שְׁבִינִינוּ הֵם שְׁנוֹתָנִים לִיֻּצֶר הָרָע אֶת הַכַּח לְהַזִּיק לָנוּ. וּמִסְבִּיר זֹאת הִרְהִ"ק אֲלִיעֶזֶר לִיפֵא, וְאוֹמֵר, שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֲחָדוֹת גְּדוּלָה, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, ה'—מ' שֶׁל הַשֵּׁם 'סִמָּל', שְׁהִיא פְּתוּחָה, הוֹפְכֶת ל'—ס' סוֹפִית סְגוּרָה. שְׁכֵן, ה'—ס' הַסּוֹפִית הִיא אוֹת סְגוּרָה וּמְסוּגְרָה בְּאֲחָדוֹת גְּדוּלָה, וְהִיא כְּמִקְשָׁה אַחַת, כְּדֵי לְרְמוֹז עַל אֲחָדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל.

כִּינֵן שְׁכֵךְ, וְהָאוֹת מ' הוֹפְכֶת לְאוֹת ס' סוֹפִית, מִתְחַלֵּק שְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מ'—'סִמָּל' ל'—'סם אל'. חֲלוּקָה הַגּוֹרֶמֶת לְכֹךְ, שְׁאִין הַיֶּצֶר יְכוּל לְקַבֵּל אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְכַח הַקְדוּשָׁה נַפְסָק, וְלֹא מִגִּיעַ אֵלָיו, וְהוּא נוֹפֵל כְּפָגַר מֵת, בְּלִי שׁוּם חַיּוּת.

אָבֵל, כְּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָם בְּאֲחָדוֹת (חֵס וְחֻלִּילָה), כִּי אִם בְּפִירוּד וּבְמְחֻלּוֹקַת, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, הַפִּירוּד גּוֹרֵם לְפִתּוּחַ בְּאוֹת ס', וְהִיא הוֹפְכֶת ל'—מ' פְּתוּחָה, וְשְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מִתְחַבֵּר בְּחֻזְרָה ל'—'סִמָּל', וְשׁוּב מְקַבֵּל הוּא אֶת כּוּחוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְיְכוּל עַל-יַדִּי כֹךְ לְהַזִּיק לְעַם יִשְׂרָאֵל, חֻלִּילָה.

וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בְּעַנְיֵן זֶה, שְׁהֵנָּה יְדוּעַ שְׁתַּכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הִיְתָה כְּדֵי לְשְׁמֹר עֲלֵיהֶם כְּחוּמָה בְּצוּרָה, כְּדֵי שְׁלֵא יֻצְאוּ מִגְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה. עַנְיֵן זֶה רְמוֹז בְּאוֹת ס' הַסְתוּמָה, שְׁהִיא בְּצוּרַת חוּמָה בְּצוּרָה מְכָל אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים.

(נִפְלָא לְהַבִּין בְּזֶה מָה שְׁכַתֵּב ה'מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" (תְּרוּמָה), שְׁלֵכֵן הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עִם אַרְבַּעַת דְּגָלִים לְאַרְבַּע רֹחוֹת הַשָּׁמַיִם "כְּמוֹ ס' סְתוּמָה". וְהַבִּיאֹר הוּא כְּאִמּוֹר שְׁצוּרַת הַלִּיכְתָּם בְּצוּרַת ס' סְתוּמָה, בְּאֶה לְרְמוֹז שְׁלֵא יִפְרְצוּ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה). אוּלַם, כִּידוּעַ, דְּרָכּוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר הָרָע, שְׁהוּא מְפַתֵּה אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְפְרוֹץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה, כְּמֵאֲמַר (קִהְלֵת י', ח'): "וּפְרִץ גְּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ".

וּמִטַּעַם זֶה נָתַן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה עַל-יַדִּי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, בְּהַיּוֹתוֹ בְּשָׁמַיִם אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה (ס' יָמִים), כְּדֵי לְלַמְדָנוּ כִּי תַכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה ל'—ס' (=40) יָמִים, הִיא כְּדֵי שְׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר עַל יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנַת ס' סְתוּמָה.

וְלֵכֵן צוּתָה הַתּוֹרָה לְהַעֲנִישׁ אֶת הַחוּטָאִים בְּמִלְקוֹת "אַרְבַּעִים יְכֶנוּ", כִּי זֶהוּ עוֹנֵשׁ הַחוּטָא עַל שְׁפָרֵץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל הָאוֹת ס' הַסְגוּרָה.

וְלֵכֵן, הַתַּחֲכֵם רַבְּנוּ הַקְדוּשׁ לְפִתּוּחַ אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פַּה בְּאוֹת מ' פְּתוּחָה ("מֵאִימַתִּי..."), וְלִסְיָמָה בְּאוֹת ס' סְגוּרָה ("ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם"). וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְדָנוּ, שְׁעַל-יַדִּי עֵסֶק הַתּוֹרָה נִיתֵן לְתַקֵּן אֶת הַפְּרָצָה בְּחוּמַת הַקְדוּשָׁה שְׁבָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה.

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שְׁסַבֵּב הַקַּב"ה לְגָלוּת לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה, "הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" - דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי. שְׁכֵן, כִּידוּעַ, שְׁמִירַת הַקְדוּשָׁה בְּגְדְרֵי עֲרִיּוֹת הִיא יְסוּד הַקְיוּם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל כְּעַם נִבְחָר. שְׁהַרִי, בְּלִי שְׁמִירַת חוּמַת הַקְדוּשָׁה בְּעַנְיֵי עֲרִיּוֹת, יִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל חֻלִּילָה עִם שְׁאָר הָאוּמוֹת, כְּפִי שְׁכַתֵּב דּוּד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קו'): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם". וְלֵכֵן הִזְהִיר אוֹתָנוּ הַקַּב"ה בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה (דְּבָרִים ז', ג'): "וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתַף לֹא תִתֵּן לְבָנוּ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ כִּי יִסִּיר אֶת בְּנֶךָ מֵאַחֲרַי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מִהָר". וְאִפִּילוּ בְּעַבְדוֹת מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁקוּעִים בְּ-מ"ט שְׁעָרֵי טוּמְאָה, בְּכָל זֹאת הָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיּוֹת, וּבִזְכוּת זֶה נִגְאָלוּ.

וּמִטַּעַם זֶה, יֵשׁ לוֹמֵר, גְּלָה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה שְׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ", דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִשֶּׁה מִהַר סִינֵי לְאַחַר שְׁשָׁה בּוֹ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה. (וּכְכֵן נִתְבָּאֵר הַטַּעַם לְכֹךְ שְׁהַתּוֹרָה נִתְנָה לְסוֹף אַרְבַּעִים יוֹם, לְרְמוֹז שְׁהַתּוֹרָה הִיא חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה, בְּבַחֲיַנַת ס' סְתוּמָה).

וְלֵכֵן, מִטַּעַם זֶה, דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי, בְּסוֹף אַרְבַּעִים יוֹם כְּנֶגֶד ס' סְתוּמָה, נִתְגַּלְתָּה לְמֹשֶׁה הַהֲלָכָה שְׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" (וְהוּא מְסֻרָה לְיִשְׂרָאֵל). שְׁכֵן, עַל-יַדִּי עֵבִירָה זוּ(=שֶׁל עֲרִיּוֹת) פּוֹרֵץ הָאָדָם אֶת גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוֹרֵס אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

והנה, כאשר חטאו ישראל בשיטים בעצת בלעם עם בנות מואב, ובראשם זמרי בן סלוא, נפרצה חומת הקדושה, ועל-ידי כך נפתח הסתום באות ס' ונעשה אות מ' פתוחה כפריצת חומה. (ולכן היה בפה מלאך המות לעורר על ישראל חמה מצד האות מ' בשמו, הרומזת למו"ת).

וכאשר ראה פינחס את האות מ' הפתוחה, שהיא מלאה דם, ופורחת באויר מעל ראשם של ישראל, הבין שנפתח הסתום על-ידי פרצה בחומת הקדושה (ס' הסתומה נפרצה ונהפכה ל-מ' פתוחה). ומיד אמר פינחס בגדל חוכמתו למשה: "לא כך למדתני בירידתך מהר סיני: הבעל ארמית – קנאין פוגעין בו?" והשיב לו משה "קריןא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא (=קורא האיגרת יהיה השליח לבצע אותה בעצמו).

מיד נתלבש פינחס בקנאת ה' צבאות, כדי לסתום את פרצת החומה, והזכיר את שם השם המפורש, כדי לקדש שם שמים. ועל-ידי כך הוריד את האות מ' מעל ראש ישראל, וצרפה לשמו "פינחס" (=208), שעולה לגמטריה ר"ח (=208), כדי לעשות מזה רמ"ח (=248), ואיתו להרוג את זמרי בן סלוא ופזבי בת צור.

(דהינו כאשר הזכיר פינחס את השם המפורש, מיד ירדה האות מ' מעל ראש ישראל, ותנח אצלו. כיון שראה כך מלאך המות, שפינחס חטף ממנו את האות מ', מיד נרתע ושב לאחור. ופינחס לקח את האות מ', וצרפה לשמו, ונעשה מזה "רמח" (=אותה הגמטריה), ועל-כך נאמר "ויקח (פינחס) רמח בידו")

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל..." (כה' יא')

על הכתוב, "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל..." , מבואר בספר הקדוש "נעם אלימלך" (על-פי המובא במדרש תנחומא, משפטים, סימן ה'): "רבי אליעזר אומר: אם יש דין למטון (=בעולם הזה) – אין דין למעלן (=בשמים). אם אין דין למטון – יש דין למעלן. כיצד? אם יעשו התחתונים (=האנשים) את הדין מלמטה, אין הדין נעשה מלמעלן. לפיכך אמר הקב"ה: שמרו את המשפט, שלא תגרמו לי לעשות משפט מלמעלן..."

מבואר מכאן, שכאשר נעשה הדין בבית דין של מטה – לא נעשה משפט בבית דין של מעלה – וממילא הדין המתקבל יותר ממותק. שכן, כאשר בית דין של מעלה דן במשפט, הדין המתקבל הוא יותר קשה. ולכן אומר הקב"ה: "שמרו את המשפט, שלא תגרמו לי לעשות משפט מלמעלן".

לפי זה מבאר ה"נעם אלימלך" את הכתוב: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל". דהינו, פינחס בטל את הדין למעלה, "בקנאו את קנאתי בתוכם" – על-ידי שעשה את הדין למטה, כשהרג את זמרי בן סלוא, ובכך בטל את הדין הקשה של מעלה, שהיה כליון ישראל, חס וחלילה, כמו שכתוב: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי". (ויש לומר שזהו מה שפרש רש"י: "בקנאו את קנאתי" – בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף" – דהינו, שעשה דין למטה במקום שיעשה הדין למעלה).

"עושה מעשה זמרי, ומבקש שכר כפינחס" (סוטה כב' עב')

האמרה, "עושה מעשה זמרי, ומבקש שכר כפינחס", מובאת לראשונה במסכת סוטה (כב', עב'): אמר ינאי המלך לאשתו: אל תיראי מן הפרושים ולא ממי שאינם פרושים, אלא מן הצבועים, שדומים לפרושים – שמעשיהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס. דברים אלה השמיע המלך החשמונאי אלכסנדר ינאי לאשתו שלומית אלכסנדרה, סמוך למותו, כעין צוואה מדינית, ומאז ועד היום משתמשים באמרה זו כדי לציין לגנאי איש רשע, המעמיד פני צדיק.

שימוש מיוחד במינו באמרה זו, נעשה במעשה הבא: בקהילת פרנקפורט שבגרמניה כהן ברבנות הגאון רבי פינחס הלוי הורביץ (בעל ה"הפלא"ה"), שקנה לו שם עולם בתורתו ובחכמתו. באותו זמן התקבל לבית הפנסת המרכזי שבעיר, חזן בעל קול ערב, שלא הצטיין ביראת שמים יתרה, אך בני הקהילה אהבו להאזין לתפילתו הנעימה. כיון שחש החזן, שבני הקהילה מעריצים אותו בשל קולו ונעימותיו, הערבים לאזניהם – החל לנהוג כלפי המתפללים מידה מופלגת של גאווה, ולבסוף העלה בפני ראשי הקהל דרישה תקיפה, ששכרו השנתי לא יגרע כמלוא הנימה משכרו של רבי פינחס, אב בית הדין שבמקום. לא עברו ימים רבים, וראשי הקהל נתכנסו לדון בדרישת החזן, להעמיד את משכורתו שוה בשוה עם השכר של רבם האהוב והנערץ, רבי פינחס. בסערת הרוחות שפרצה באותה אסיפה, העיר אחד ממנהיגי הקהילה: החזן שלנו עושה מעשה זמרי (מלשון "זמר"), ומבקש שכר כפינחס (כמו רבי פינחס)... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

©

עֲרַשׁ"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יָד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיָּאל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ, שְׂזָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׁמִימָה, וְלַהַפּוֹד לְמִלְאָךְ – וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה – וְכָל זֹאת בְּזָכוֹת שְׁקֵנָא קִנְיָתָהּ, וְהָרַג אֶת זְמָרֵי בֶן סְלוּא, שֶׁחָטָא עִם כְּנֹבֵי בֵּת צוּר הַמְּדִינָתִית.

וְכֵן גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵינוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נָתַתְּ שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אַף לְעֲתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן (=לְעֲשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינֵי לְבֵין בְּנֵי, שְׁנֵאמַר (מְלָאכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנָי בּוֹא יוֹם ה'... וְהַשִּׁיב לֵב אָבוֹת עַל בְּנֵים וְלֵב בְּנֵים עַל אָבוֹתם". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ זָכָה פִּינְחָס, מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, לְשָׂכַר שְׂפֹזָה – לְהִיּוֹת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, שֶׁיְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הָעֲתִידָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים?

נִקְדִּים לְהַבִּיא אֶת דְּבָרֵי חוֹ"ל בְּגִמְרָא, הַמְּכַנִּים כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שְׁלֵא נִפְתְּרָה בְּתוֹאֵר "תִּיקוּ". וְכֹנֶת חוֹ"ל הִיא שְׁ"תִיקוּ" הוּא רְאִישֵׁי תִיבוֹת שֶׁל "תְּשִׁבִי יִתְרָךְ קוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=בְּעִיּוֹת)" (תְּשִׁבִי הוּא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, כְּפִי שְׁכָתוּב בַּמְּלָכִים (א', יד'): "וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַתְּשִׁבִי מִתְּשִׁבִי גִלְעָד...").

וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה, מְדוּעַ בְּאֵמֶת זָכָה דוֹקָא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא לְפַתּוֹר אֶת כָּל סְפִיקוֹת הַתּוֹרָה בְּגְאוּלָּה הָעֲתִידָה לְבוֹא? בִּיאוֹר נִפְלָא עַל-כֵּן אָנוּ לְמַדִּים מְדַבְּרֵי הַמְּקוּבָּל הָאֱלָקִי רַבִּי נָתָן שְׁפִירָא זצ"ל, כְּפִי שְׁכָתַב בְּפִירוּשׁוֹ עַל "סֵפֶר הַגְּלִגּוּלִים" (פֶּרֶק נב'): נִרְאֶה לִי שְׁאֵלְהוּ הַתְּשִׁבִי הוּא שֶׁיִּפְרֹשׁ לְעֲתִיד לְבוֹא אֶת הַקּוּשִׁיּוֹת וְאִיבְעִיּוֹת (=הַבְּעִיּוֹת) שֶׁבַּתּוֹרָה, וְעַל-יָדֵי כֵּן יִגָּשֶׁר בֵּין כָּל שִׁיטוֹת תְּלַמִּידֵי הַחֲכָמִים וְיִתֵּן שְׁלוֹם בְּנֵיהֶם, וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר: "הַנְּנִי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – שְׁכֵן, הַמְּלָה "אֶת" הִיא רְאִישֵׁי תִיבוֹת אֱלֹהֵינוּ תְּשִׁבִי, וְ"בְרִיתִי" הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (שְׁנֵאמַר: "כֹּה אָמַר יְהוָה אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֲקוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי" (ירמיה לג', כה)), וְ"שְׁלוֹם" – הַכּוֹנֶה הִיא שְׁאֵלְהוּ הַנְּבִיא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם בֵּין תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, הַמְּרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם. וְלִכְּלֹ זֶה זָכָה פִּינְחָס (=אֱלֹהֵינוּ) בְּשִׁבִיל שְׁאֵמַר לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "לֹא לְמַדְתָּנִי רַבֵּנוּ, שֶׁהַבּוֹעֵל אֲרַמִּית – קִנְיָאִים פּוֹגְעִים בּוֹ?". וּמֵאַחַר וְהוֹכִיר הַלְכָה זו לְרַבּוֹ, לְכֵן יִזְכָּה, לְעֲתִיד לְבוֹא, שֶׁהוּא יִהְיֶה לְפָה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְיִפְרֹשׁ וְיִתְרָךְ אֶת כָּל הַקּוּשִׁיּוֹת וְהַבְּעִיּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּן הִרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן וְאוֹמֵר: וְהִנֵּה, הָאִיר ה' אֶת עֵינַי, לְמַצּוֹא בִיאוֹר, מְדוּעַ הַשְּׁתַמְשׁוֹ חוֹ"ל לְגַבִּי כָּל בְּעִיָּה וְקוּשִׁיָּה שְׁלֵא נִפְתְּרוּ בְּתוֹאֵר "תִּיקוּ". עַל-פִּי הַמוּבָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (צו כז'): "תִּיקוּ חֲסֵר וְדָלִית לִיָּה תִיקוֹן חֲסֵר נֹן דָּאִיהוּ עֲלָמָא דְאַתִּי" (=תִּיקוּ חֲסֵר וְ, שְׂאִין לוֹ תִיקוֹן, כִּינּוּן שְׁחֵסֵר נֹן, שֶׁהוּא מִהָעוֹלָם הַבָּא). דְּהִינּוּ, אוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא בְּעֶצֶם הַמְּלָה "תִּיקוֹן", אֲלֹא שֶׁחֲסָרָה לָהּ הָאוֹת נ', שְׂרוּמֶזֶת עַל עוֹלָם הַבָּא.

וְנִרְאֶה לְבָאֵר אֶת דְּבָרֵי הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ עַל-פִּי מָה שְׁאֵמְרוּ חוֹ"ל בְּגִמְרָא (ר"ה כא'): "חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, וְכֹלֵן נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה, חֲסֵר אֶחָד (=49), שְׁנֵאמַר (תהילים ח', ו'): 'וְתַחֲסָרְהוּ מִעֵט מַאֲלָהִים". לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁכָל הַהֲלָכוֹת שְׁלֵא נִפְשְׁטוּ (=נִתְּבָאֵרוּ) וְנִשְׁאָרוּ בְּסִפְקָ עַד לְעֲתִיד לְבוֹא, זֹאת מִכִּינּוּן שְׁחֵסֵר אֶת שְׁעַר ה-נ' (=חֲמִישִׁים) מִחֲמִישִׁים שְׁעָרֵי הַבִּינָה. וּמִכִּינּוּן שְׁלֵעֲתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה שְׁעַר ה-נ' יִהְיֶה תִיקוֹן לְעֵנִין זֶה, וְיִתְבָּאֵרוּ גַם כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה.

וְזֶהוּ שְׁאוֹמֵר הַזֶּהֱרַק הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַמְּלָה "תִּיקוּ" הִיא מִלַּת תִּיקוֹן חֲסֵר וְ, כְּדִי לְהוֹרוֹת שְׁכָל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה הֵם מִחֲמַת שְׁחֵסֵר שְׁעַר ה-נ' שֶׁל חֲמִישִׁים שְׁעָרֵי בִינָה. וְרַק לְעֲתִיד, כְּשִׁיבוֹא הַמְּשִׁיחַ יִתְגַּלֶּה שְׁעַר ה-נ', וְיִהְיֶה תִיקוֹן לְאוֹתָן סְפִיקוֹת וּבְעִיּוֹת, כְּפִי שְׂרָמוּז בְּרָאִישֵׁי הַתִּיבוֹת מְשִׁיחַ: מְשִׁיחַ יִגְלֶה שְׁעַר חֲמִישִׁים. נִמְצָאנוּ לְמַדִּים מְכָל זֶה, שְׁמָה שְׂיִזְכָּה אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא, לְעֲתִיד לְבוֹא, לְגַלוֹת לָנוּ אֶת כָּל הַסְּפִיקוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, הוּא מִחֲמַת שְׂיִזְכָּה לְהַשִּׁיג אֶת שְׁעַר נ' (=חֲמִישִׁים). וְנִרְאֶה שְׁעַל-כֵּן רָמַז הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ: "הֲלֹא אֲנֹכִי יְיָ וְעַתָּה לֵךְ וְאֲנֹכִי אֶהְיֶה עִם

פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תְּדַבֵּר". הַנְּה, "הֲלֹא אֲנֹכִי יְיָ וְעַתָּה לְךָ" – רֵאשִׁי תִּיבוֹת אֵלֶיךָ. דְּהִינוּ, לְעֵתִיד לְבוֹא יִתְגַּלֶּה אֵלֶיךָ הַנְּבִיא, שִׁיגְלֶה אֶת שַׁעַר הַגִּ' ("לְךָ" גַּמְטְרִיָּה חֲמִשִּׁים), וְעַל-יְדֵי כָךְ יִתְבָּרְרוּ כָּל הַסְּפָקוֹת וְהַבְּעִיּוֹת. "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי"

עַל הַפְּתוּב בְּפָרְשָׁתְנוּ, פִּרְשַׁת "פִּינְחָס": "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹא, לְחֻצְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַחֻצְרוֹנִי...". פִּרְשׁ רַש"י: "לְפִי שֶׁהָיוּ הָאוּמוֹת מְבִיזִין אוֹתָם (=אֶת יִשְׂרָאֵל), (וְאוֹמְרִים): מַה אֵלּוּ מִתְיַחֲסִין עַל שְׁבִטֵיהֶם? סְבוּרִין הֵם (=וְדַאי חוֹשְׁבִים הֵם, יִשְׂרָאֵל), שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמְצָרִים בְּאֻמוֹתֵיהֶם? (=נְשׂוֹת יִשְׂרָאֵל) (שְׁהָרִי), אִם בְּגוֹפֶם הָיוּ מוֹשְׁלִים (הַמְצָרִיִּים), קָל וְחֶמֶר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם!

(וּכְדֵי לְהַפְרִיךְ מַחֲשָׁבוֹת זְדוּן אֵלּוּ שֶׁל הַגּוֹיִים)... הֵטִיל הַקַּב"ה אֶת שְׁמוֹ (=יְה) עֲלֵיהֶם – ה"א מְצַד זֶה, וְיִו"ד מְצַד זֶה – לֹמֵר: מַעִיד אֲנִי עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם (וְלָכֵן כְּתוּב: "חֲנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי, לְפִלּוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹא..."). וְזֶהוּ מַה שֶׁמְפֹרָשׁ עַל-יְדֵי דָוִד (תְּהִלִּים קַכ"ב): 'שְׁבִטֵי יְה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל'. הַשֵּׁם הַזֶּה (=יְה) מַעִיד עֲלֵיהֶם (=עַל יִשְׂרָאֵל) (שֶׁהֵם מִתְיַחֲסִים) לְשְׁבִטֵיהֶם".

אוֹלָם יֵשׁ לָנוּ לְשִׁאוּל. שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְה, וּמְדוּעַ הוּא כְּתוּב כְּאֵן לְהִיפֵךְ – קוֹדֶם ה', וְאַחֵר-כָּךְ י' (כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "חֲנֹכִי, הַפְּלֹא")?

הַסֵּבֵר נִפְלֵא עַל-כָּךְ מִבֵּיא הָאֲדוּמוֹר מִמִּישְׁקוּלִץ שְׁלִיט"א, עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּגַמְרָא (סוֹטָה יז): "דְּרִישׁ (=דְּרַשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂזוּכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן (יְה), לֹא זָכוּ – אִשׁ אוֹכְלַתֵּן". וּפִרְשׁ רַש"י זצ"ל: "שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן – שְׁהָרִי חֵלֶק (הַקַּב"ה) אֶת שְׁמוֹ, וְשָׁכְנוּ בֵּינֵיהֶן: יו"ד בְּאִישׁ וְ-ה"א בְּאִשָּׁה".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ נָתַן הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת י' בְּאִישׁ וְאֶת הָאוֹת ה' בְּאִשָּׁה?
וְתָרַץ ה"קָרֵן דָּוִד", וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה כְּתוּב (יְשַׁעְיָה כו, ד'): "...כִּי בִּיהַ ה' צוּר עוֹלָמִים". וּמְבוֹאֵר בְּגַמְרָא (מִנְחוֹת כ"ט), שֶׁהַקַּב"ה צוּר/צִיר וּבָרָא אֶת הָעוֹלָמוֹת בְּאוֹתֵיהֶן יְה: הָעוֹלָם הַבָּא נִבְרָא בְּאוֹת י', וְהָעוֹלָם הַזֶּה נִבְרָא בְּאוֹת ה'.

וּלְפִי זֶה מְבוֹאֵר, מְדוּעַ הִשְׁרָה הַקַּב"ה דוֹקָא אֶת הַשֵּׁם יְה/ אִצְלַת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה. שֶׁכֵּן, הָאוֹת י' אִצְלַת הָאִישׁ בְּאֵה לְרִמּוֹ שֶׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְעִסוֹק בְּעֲנֵינֵי הָעוֹלָם הַבָּא – דְּהִינוּ, לְעִסוֹק בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת. וְהָאוֹת ה' שֶׁהִיא אִצְלַת הָאִשָּׁה בְּאֵה לְרִמּוֹ שֶׁהִיא צָרִיכָה לְסַיֵּעַ לְבַעֲלָהּ בְּהַכְּנַת עֲנֵינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה.

וְלָכֵן אוֹמְרִים חו"ל (בְּפֶא מְצִיעָא נ"ט), שְׁבַמְלִי דְשַׁמְיָא (=בְּעֲנֵינִים הַרוֹחֲנִיִּים) תִּשְׁמַע הָאִשָּׁה בְּעֲצַת בְּעַלָּהּ, וְאִילוּ בְּמִלִּי דְעַלְמָא (=בְּעֲנֵינִים גַּשְׁמִיִּים) יִשְׁמַע הַבְּעַל בְּעֲצַת אִשְׁתּוֹ.

וְהַנְּה, כְּאֲשֶׁר הָאִשָּׁה מְקַבְּלַת עַל עֲצָמָה לְעִסוֹק בְּעֲנֵינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁבַעֲלָהּ יוֹכַל לְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה וְעִבּוּדַת ה' יִתְבָּרַךְ, הָרִי הֵם בְּבַחֲנֵינָת "יִשְׁשַׁכְּר וּזְבוּלָן", שֶׁעֲלֵיהֶם אוֹמֵר יַעֲקֹב בְּבְרָכָתּוֹ: "זְבוּלָן לְחוּף יָמִים יִשְׁכְּנוּ...".

וּמְפָרֵשׁ הַמְּדַרְשׁ: "זְבוּלָן עוֹסֵק בְּפִרְקָמְטִיא (=בְּמִסְחָר) וּמְמַצִּיא מְזוּן לְשִׁבְט יִשְׁשַׁכְּר, וְהֵם (בְּנֵי יִשְׁשַׁכְּר) עוֹסְקִים בְּתוֹרָה. כְּפִי שְׁגַם אָמַר מֹשֶׁה (בְּבְרָכָתּוֹ לְשִׁבְטֵים לְפָנָי מוֹתוֹ): "שְׁמַח זְבוּלָן בְּצִאתָךְ, וְיִשְׁשַׁכְּר בְּאֶהֱלִיךְ" (דְּבָרִים ל"ג, י"ח)

– זְבוּלָן יוֹצֵא בְּפִרְקָמְטִיא (=בְּמִסְחָר), וְיִשְׁשַׁכְּר עוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּאֶהֱלִיו. וְעַל-כָּךְ שָׂאֵל רַש"י (שָׁם), מְדוּעַ הַקְּדִימָה הַתּוֹרָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכְּר (=לוֹמֵד הַתּוֹרָה)? אֵלָּא, לֹמֵר לְךָ שְׁכָל תּוֹרָתוֹ שֶׁל יִשְׁשַׁכְּר הִיא בְּזָכוֹת זְבוּלָן, שֶׁהִיא מְפָרְנָסוֹ.

לְפִי זֶה מְתוֹרָץ הֵיטֵב מַה שֶׁשָּׂאֵלְנוּ, לְמַה הַקְּדִימָה הַתּוֹרָה אֶת הָאוֹת ה' לְפָנָי הָאוֹת י' ("חֲנֹכִי, הַפְּלֹא"), שְׁהָרִי שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה הוּא יְה, קוֹדֶם י' וְאַחֵר-כָּךְ ה' אֵלָּא, זֹאת כְּדֵי לְרִמּוֹז לָנוּ, שְׁאִם הָאִשָּׁה מְקַבְּלַת עַל עֲצָמָה לְאִפְשָׁר לְבַעֲלָהּ לְעִסוֹק וּלְהַתְּמַסֵּר לְלִימוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מְקַדְּמָה אוֹתָהּ הַתּוֹרָה לְפָנָי בְּעַלָּהּ, כְּמוֹ שֶׁהַקְּדִימָה אֶת זְבוּלָן (=הַסוֹחֵר) לְפָנָי יִשְׁשַׁכְּר (=לוֹמֵד הַתּוֹרָה) – כְּדֵי לְרִמּוֹז, שְׁכָל תּוֹרַת בְּעַלָּהּ הִיא בְּזָכוֹתָהּ, כְּפִי שְׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו: "שְׁלִי וְשִׁלְכֶם (=שְׁכַר לִימוּד תּוֹרָתִי וְתוֹרַתְכֶם) – שְׁלָה (=שֶׁל אִשְׁתִּי) הוּא.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם"

הַצַּדִּיק רַבִּי פִּינְחָס מְקוֹרֵיץ, מִתְּלַמְּדֵי הַבַּעַש"ט, הָיָה קִנְאִי לְלֹא פְּשׁוּרוֹת, וְנִהְיָ לְהַתְּבַדֵּד וּלְהַיְבַדֵּל מִחִבְרַת אֲנָשִׁים. אָמַר עָלָיו פֶּעַם הַמְּגִיד רַבִּי דָּב בְּעַר מְמֹרֵיץ, בְּשַׁעַה שֶׁל בְּדִיחוֹת הַדַּעַת: פְּרָשִׁיּוֹת חֶקֶת וּבָלֶק נִקְרְאוֹת בְּתַפְּחוֹצוֹת בְּאוֹתָהּ שֶׁבַת (מְחוּבְּרוֹת). וְהוּא הַדִּין לְגַבִּי פְּרָשִׁיּוֹת מְטוֹת מְסַעֲי, שֶׁהוּן בְּדָרְךָ כָּלֵל מְחוּבְּרוֹת. רַק הַפְּרָשָׁה שְׁפִינְיָהוּן, פִּרְשַׁת פִּינְחָס – הִיא לְעוֹלָם נִפְרָדַת וְעוֹמְדַת בְּפָנָי עֲצָמָה. הַטַּעַם לְכָךְ – הוֹסִיף הַמְּגִיד מְמֹרֵיץ' – בִּיּוֹן שְׁפִינְחָס הָיָה קִנְאִי מוֹפְלָג, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – לָכֵן הוּא שְׁרוּי תְּמִיד בְּבִדְיוֹת, וְאִינוּ מִתְּחַבֵּר לְאַחֲרִים...

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשָׁמוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעָה: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:33 ר"ת 21:17

©

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיוֹ.

עַל הַפְּתוּב, "לִכֵּן אָמַר: הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאָךְ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמִבְּשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵי'א" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ) (=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאָךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים). וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאָךְ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּלִיָּה, כּוֹתֵב הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס רלז'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חֲמָא? חֲמָא אֶת מ' דָּא דְהוּוּ טָאס בְּרַקִּיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאָךְ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרַקִּיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְהוּוּ סִימְן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת).

וּמִבּוֹאֵר עוֹד בְּזֹהָר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאָה דָם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימְן שֶׁל מִלְּאָךְ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהָר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאָךְ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתֵיּוֹת ר"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלָעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמְמַשִּׁיךְ שֶׁם הַזֹּהָר וּמְבַאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימְן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְהִבְיָא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן...וְהִיָּתָה מְחַכָּה לְאוֹתֵיּוֹת ר"ת (שֶׁל) וַתִּקַּח...וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן...וַתִּפְקַחְנָה...כְּדִי שִׁיִּצְטָרְפוּ הָאוֹתֵיּוֹת "מוֹת".

עֲנִין זֶה מִבּוֹאֵר בִּיְתֵר שֶׁאֵת בְּזֹהָר חֲדָשׁ (מִדְרָשׁ אִיכָּה קִיא), שֶׁטָרַם שֶׁחֲטָאוּ אָדָם וְחוּהָ בְּעֵץ הַדַּעַת, פְּרָחָה הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלֹא הִיָּתָה מְחוּבֶּרֶת כָּלֵל עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת". וְלִכֵּן, לֹא הָיָה יָכוֹל מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְשַׁלֹּט בָּהֶם. אֲבָל, כְּאֲשֶׁר בָּא הַנַּחֵשׁ הַקְּדוּמוֹנִי, וּפְתָה אֶת חוּהָ לְאָכוֹל מֵעֵץ הַדַּעַת (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַתִּקַּח מִפְּרִי וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ"), הִנֵּה, כְּאֲשֶׁר לְקַחָה "מִפְּרִי" שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, עוֹרְרָה חוּהָ אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל "מִפְּרִי", וְכַתּוּבָא מְכַף גַּם אֶת הָאוֹת מ' שֶׁל "מוֹת" (שֶׁכְּאֲמוֹר פְּרָחָה בְּאוֹרֵי), וְעַל-יְדֵי כֵךְ הַתְּחַבְּרָה הָאוֹת מ' עִם הָאוֹתֵיּוֹת "וֹת", שֶׁהִמְתִּינּוּ בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם, וְנִתְקַבַּל צִירוּף שֶׁל "מוֹת" בְּאַרְבַּע הַרוּחוֹת, וְלִכֵּן כְּתוּב אַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת: "וַתִּקַּח...וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן...וַתִּפְקַחְנָה" – לוֹמֵר לָךְ, שֶׁהָאוֹת מ' הַתְּחַבְּרָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם לְצִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל הָעוֹלָם, לֹא עֲלִינוּ.

נִפְלָא מָה שֶׁכְּתַב הַ"זֹּרַע אֱמֶת" לְהַרְהֵ"ק מִרְאפְּשִׁיץ ("וַאֲרֵא"), שֶׁעַל-יְדֵי שִׁיעֲבוּד יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם הָיָה תִּיקוֹן לְאַרְבַּע פְּעָמִים אוֹתֵיּוֹת וֹת, וְעַל-כֵּךְ רָמַז הַנְּבִיא (נְחֻמִּיָּה ט', ח'-י): "וַתִּקַּח אֶת דְּבַרְיָךְ כִּי צַדִּיק אֲתָה...וַתֵּרָא אֶת עֲנִי אֲבִתִּינוּ בְּמִצְרַיִם...וַתִּתֵּן אֹתוֹת וּמִפְתֵּיִם בְּפִרְעוֹה וּבְכָל עַבְדָּיו...וַתַּעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהִיּוֹם הַזֶּה".

וּמוֹסִיף הַ"זֹּרַע אֱמֶת" וְאוֹמֵר, שֶׁהִתִּיקוֹן שֶׁל הָאוֹת מ' (שֶׁל "מוֹת") הִיָּתָה עַל-יְדֵי שֶׁקָּבַל מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁךְ מ' יָמִים, שָׂאז נִתְבַטְּלָה הַמִּיתָה. אֲלָא, שֶׁלְצַעֲרָנוּ, עַל-יְדֵי חֲטָא הַעֲגָל חוֹרָה הַמִּיתָה לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת רַבָּה לִב', א'): "וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹקִים הוּא, חֲרוֹת עַל הַלְחָת'. מָהוּ חֲרוֹת?...רַבִּי נְחֻמִּיָּה אוֹמֵר: חֲרוֹת (=חֲפֵשׁ) מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת. אֵךְ כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ בְּחֲטָא הַעֲגָל, חָזַר מִלְּאָךְ הַמּוֹת לְמִקּוּמוֹ.

וְלִכֵּן, בָּא פִּינְחָס, וְהִתְלַבֵּשׁ בְּמִידָתוֹ שֶׁל יִצְחָק אֲבִינוּ, מִידַת הַגְּבוּרָה, כְּדִי לְהַתְגַּבֵּר עַל מִלְּאָךְ הַמּוֹת. (וְלִכֵּן כְּתוּב "פִּינְחָס" מִלָּא, עִם י', שֶׁזֶה בְּגִמְטְרִיָּה "יִצְחָק" (=208)), וְכְאֲשֶׁר הַזְּכִיר פִּינְחָס אֶת הַשֵּׁם הַמְּפוֹרָשׁ, מִיַּד יִרְדָּה הָאוֹת מ' מֵעַל רֹאשׁ יִשְׂרָאֵל, וְתָנַח אֲצִלוֹ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה כֵךְ מִלְּאָךְ הַמּוֹת, שֶׁפִּינְחָס חָטַף מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת מ', מִיַּד נִרְתַּע וְשָׁב לְאַחֹר. וּפִינְחָס לָקַח אֶת הָאוֹת מ', וְצִרְפָּה לְשִׁמוֹ, וְנַעֲשֶׂה מִזֶּה "רַמַּח" (=אוֹתָהּ הַגִּמְטְרִיָּה), וְעַל-כֵּךְ נֶאֱמַר "וַיִּקַּח (פִּינְחָס) רַמַּח בְּיָדוֹ".

וּכְפִי שֶׁכְּתַב הַזֹּהָר הַקְּדוּשׁ (שָׁם): "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – שֶׁהִשִּׁיב אֶת הָאוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה מִלְּאָה דָם, וּפְרָחָה מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכְכֶם" – "בְּתוֹכְכֶם", אוֹתֵיּוֹת "בְּתוֹךְ מ'", שֶׁלְקַח אֶת הָאוֹת מ' מִמִּלְּאָךְ הַמּוֹת, וּבְזָכוֹת זֶה "וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי". וְרִאוּי לְהוֹסִיף מָה שֶׁאֲמָרוּ חז"ל (סוֹפָה נב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקָּב"ה לְיִצְרָךְ הַרְע, וְשׁוֹחֲטוּ בְּפָנֵי הַצַּדִּיקִים".

ותמהו המפרשים על-כך. שכן, מדוע צריך **יצר הרע להישחט**? והלא זהו תפקידו שבגללו הוא נברא, להסית ולפתות את האדם לעבירה. אם כך, למה עתיד הוא להיענש?
ומבאר ה"אמרי יוסף", שכונת חז"ל באומרים ש"לעתיד לבוא, מביאו הקב"ה ליצר הרע, ושוחטו", היא בעצם שה' יתברך, בזמן הגאולה, יוציא את האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**", וישאר השם "**סאל**", שהוא שם קדוש.

וכפי שובאר הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א ואמר, שהנה ידוע ששמו של **יצר הרע/מלאך המות** הוא "**סמאל**", אלא שהאות **מ'** משמו רומזת על **מות**, שכן זהו תפקידו של מלאך המות - להמית את האדם. אולם, לעתיד לבוא, כאשר יבוא משיח צדקנו, במהרה בימינו, יוציא הקב"ה את האות **מ'**, הרומזת ל**מות**, מתוך שמו של היצר "**סמאל**", וישאר השם הקדוש "**סאל**". ועל-ידי כך יתבטל ה**מות** מן העולם, ויקומו המתים לתחייה, כמו שאומר הנביא (ישעיה כה, ח): "בלע המות לנצח...", "ובהמשך (שם כו, יט): "יחיו מתים נבלתי יקומו הקיצו ורננו שכני עפר".

לפי זה מפרש הרה"ק מהרי"א מקמארנא את הכתוב בתהילים (לד, טו): "סור מרע ועשה טוב". הנה, דוד המלך התפלל: "סור מרע" - דהינו, שתסור האות **מ'** משמו של היצר הרע "**סמאל**" (שזהו החלק הרע שבקרב), ועל-ידי כך "ועשה טוב" - אזכה להופכו לטוב, על-ידי שיתגלה השם הקדוש "**סאל**" שבקרב.

ויש לומר, כי היות שמבואר בזהר הקדוש ובמדרשים, שלעתיד לבוא, באחרית הימים, דוד המלך עצמו יהיה מלך המשיח, ויחיה את המתים, על-כן התפלל דוד לפני הקב"ה: "**אתה סתר לי**" ראשי תיבות "**סאל**" - שאזכה לגילוי השם הקדוש "**סאל**", ואולם **מצר תצרני** (=תשמרני) - תשמרני מהאות **מ'**, הרומזת ל**מות** בשמו של היצר הרע (**סמאל**). וכל זאת במהרה בגאולה הקרובה, שהרי אז יוציא הקב"ה את האות **מ'** משמו של **סמאל**, כדי שיתגלה השם "**סאל**", ותבטל המיתה בעולם, ויקומו המתים לתחייה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) ויבני קרח לא מתו!"

מובא בספר "אגרא דכלה" להרה"ק בעל ה"בני יששכר" זיע"א: "שמעתי מאת כבוד אדמו"ר הרב הקדוש רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א רמז על הכתוב, "ויבני קרח לא מתו" - דהינו, למרות שקרח, שהיה **בעל המחלוקת**, מת ונבלע באדמה, עם כל זה "בני קרח" - "תלמידיו", **בעלי המחלוקת** שבכל דור ודור "לא מתו", כי בכל דור ודור ישנם מתנגדים **ובעלי מחלוקת**, שחולקים על הצדיקים, ההולכים בתוכם. בענין זה ראוי להביא את דברי רבנו יוסף חיים, בעל ה"בן איש חי" זיע"א, התמה על דברי הגמרא (עירובין מג): "הרוצה לידע כמה גובהו של דקל - מודד קומתו, וצלו, וצל קומתו - וידע כמה גובהו של דקל". דהינו, אם קומתו של האדם היא מטר ושבעים, וקומת הצל שלו היא שלשה מטרים וארבעים, כלומר שמידת הצל היא כפולה מהמציאות, על-כן ימדוד את מידת הצל של הדקל, ויחלקה בשנים, וקף ידע את גובהו של הדקל.

שואל על-כך הגאון ה"בן איש חי", בספרו "בן יהודע": וכי לצורך הדברים הללו ערף רב אשי את הש"ס? כדי שידע למדוד את גובהו של הדקל?! (וכי הש"ס הוא ספר מתמטיקה?). אלא, אומר ה"בן איש חי", שאין פונת הגמרא לגובהו של דקל כפשוטו. אלא הפונה היא, שצריך לבדוק את קומת הצדיק, הנמשל לדקל, כפי שנאמר: "צדיק כתר (=דקל) יפרח" (תהילים צב, יג). ולמה צריכים אנו לדעת למדוד את קומתם/גדולתם של צדיקים?

אלא מפני אותם "בני קרח", **בעלי המחלוקת**, שבאים ואומרים: וכי הרב הזה צדיק בכלל? וכי זה נחשב לגדול הדור? הלא זכורים לנו גדולי הדור הקודם... הם באמת היו גדולים וצדיקים. ואילו הרבנים האלה של היום לא צדיקים בכלל (חס ושלום)... ו"לבני קרח" אלו מתחסרת הגמרא ואומרת: הרוצה למדוד גובהו של "דקל" (=של הצדיק), שלא ישנה אותו לענקי הדורות הקודמים. אלא, קודם ימדוד את "קומתו" שלו, ואחר-כך את ה"צל" של עצמו - דהינו, את המעשים הטובים שלו. ובאופן יחסי אליו ימדוד גם את הצדיק, ואז באמת יראה עד כמה אותו צדיק הוא גדול באמת!
"שויתי ה' לנגדי תמיד"

רבי אברהם יצחק הכהן קוק, רבה הראשי של ארץ ישראל (לאחר מלחמת העולם הראשונה), נודע מנעוריו כשקדן מופלג, שאינו פוסק מגרסא (=לימוד תורה) אפילו לשעה קלה. בשנות לימודיו בישיבת וולוז'ין המהוללת, נהג רבי אברהם יצחק להתבודד באחת מפינות הישיבה עד שעה מאוחרת בלילה, שם למד בהתלהבות רבה פרקי הלכה ומוסר, לאורה של מנורת נפט קטנה. בתום לימודו היה מסיר את הזכוכית שעל-פני המנורה לפני שכבה את אורה. פעם בדקו אחריו, ומצאו שעל הזכוכית המפויחת היה רשום "שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהילים טו, ח), כדי שבשעת הלימוד לא יסיח דעתו אף לרגע ממציאות ה' יתברך. **שבת שלום לכל בית ישראל!** נא לשמור על קדושת הגיליון

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֻט: 20:33 ר"ת 21:17

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אמר רבי שמעון בן לקיש: פִּינְחָס הוא אֱלִיהוּ" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פִּינְחָס פְּרִיֶדְמָן)

הַמְאָמֵר הוא לְכַבּוֹד מְלֶאֶךְ הַבְּרִית, הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, וְלְכַבּוֹד הַכְּנֶסֶת שְׁנֵי נְכַדֵי לְבָרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ (ב) – כֵּאֲבָר בְּתַמוּז, בְּסִימָן "אך טוב לישראל".

(יְדוּעַ וּמְפֹרָסִם, שְׂאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא בָּא לְכָל בְּרִית מִיֵּלָה שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל. וּמִקּוֹד הַדְּבָר בְּ"פִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר" (פִּרְקָא כַּט')): "נִגְלָה עָלָיו הַקְּב"ה, וְאָמַר לוֹ: מָה לָּךְ פֶּה אֱלִיהוּ? אָמַר לוֹ: קָנֵא קָנֵאתִי לַה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי עֹנְבוּ בְרִיתְךָ (=בְּרִית הַמִּילָה) בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ הַקְּב"ה: לְעוֹלָם (=תְּמִיד) אַתָּה מִקְנֵא – קָנֵאתָ בְּשֵׁטִים עַל גִּילּוֹי עֲרִיזוֹת, שְׂנֵאֵמַר: 'פִּינְחָס...הִשִּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקָנְאוֹ אֶת קָנֵאתִי'. וְגַם כָּאֵן אַתָּה מִקְנֵא. חֵיִיד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שְׂאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּרִית מִיֵּלָה, עַד שְׂאֵתָה רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ. מִכָּאֵן הַתְּקִינוּ חֻכְמִים, שִׁיהִיו עוֹשִׂים מוֹשָׁב (=כְּסֵא) כְּבוֹד לְמֶלֶךְ הַבְּרִית (=הוא אֱלִיהוּ הַנְּבִיא)".

עַל הַפְּרָכָה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים אֶת הַתִּינּוֹק לְאַחַר קִיּוּם מִצְוַת הַמִּילָה – "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית, כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שׂוֹאֵלִים חֲזו"ל (הַבַּעַשׁ ט"ו ר' בְּרוּךְ מִמְעוּבֵי זִיע"א): הֲלֵא, לְכַאוּרָה, יֵשׁ לְדַקְדָּק עַל לְשׁוֹן הַפְּרָכָה "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". הֲלֵא צְרִיךְ לוֹמַר: "כִּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, הַתִּינּוֹק לֹא נִכְנַס בְּעַצְמוֹ לְבְּרִית, אֲלֵא הָאֵב הוּא זֶה שֶׁמְכַנֵּס אֶת בְּנוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ.

וּבְאוּר עֲנִין זֶה הוּא עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת מֵג'): "בְּשַׁעַת שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ, וְרָאָה עֲצָמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם, אָמַר: 'אֵוִי לִי שְׂאֵעֲמוּד עִירוֹם בְּלֹא מִצְוָה'. וְכִיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִילָה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ. לְאַחַר שִׁיצָא, אָמַר עָלָיָהּ שִׁירָה, שְׂנֵאֵמַר: 'לְמִנְצַח עַל הַשְּׁמַיִת...'. – מִזְמוֹר לְדוֹד עַל מִילָה, שְׁנִתְנָה בְּשְׁמַיִי...".

וְהַעֲנִין הוּא, כִּי כְּאִשֶּׁר יִתְבּוֹנֵן הָאָדָם עַל כָּל הַמִּצְוֹת שֶׁהוּא מְקִים בְּמִשְׁךְ חַיָּיו, יִרְאֶה שֶׁבְּעַצְם אֵין לוֹ אִפְּלוֹ מִצְוָה אַחַת, שְׂאוֹתָהּ הוּא מְקִים בְּשְׁלִימוֹת וְלֵאל שׁוֹם פְּנִיָה וְנִגְיָעָה. (אִם לְשֵׁם כְּבוֹד, אוֹ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת שְׂכָרָה לְעוֹלָם הַבָּא וכו').

אוֹלָם, יֵשׁ מִצְוָה אַחַת שֶׁהָאָדָם מְקִים בְּשְׁלִימוֹת, וְהִיא – מִצְוַת הַמִּילָה. שְׁהָרִי, אֶת מִצְוָה זוֹ מְקִים הָאָדָם בְּהִיוֹתוֹ תִּינּוֹק בֵּן שְׁמוֹנֶה יָמִים, שְׂאֵז אֵין לוֹ דַּעַת, וּבְרוּר שְׂאֵין לוֹ שׁוֹם פְּנִיָה אוֹ נִגְיָעָה, כְּדִי לְקַבֵּל עָלָיָהּ שְׂכָר אוֹ כְּבוֹד. לְכַד הַתְּכּוּנָה הַגְּמֵרָא: "בְּשַׁעַת שֶׁנִּכְנַס דּוֹד לְבֵית הַמְּרֻחָץ" – דְּהֵינּוּ, כְּאִשֶּׁר נִכְנַס דּוֹד הַמְּלֶךְ לְפִשְׁפֶּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְלִרְחוּץ וְלִטְהַר עֲצָמוֹ מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו (כְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים, שֶׁתְּמִיד עוֹשִׂים חֲשׁבוֹן נֶפֶשׁ עִם עֲצָמָם). "רָאָה עֲצָמוֹ עוֹמֵד עִירוֹם" – דְּהֵינּוּ שֶׁבְּגִדֵל עֲנוּתוֹתָיו רָאָה עֲצָמוֹ עִירוֹם, בְּלֹא שׁוֹם מִצְוָה שֶׁתְּהִיָּה בְּשְׁלִימוֹת וּבְלִי פְּנִיָה. עַל-כֵּן אָמַר: "אֵוִי לִי שְׂאֵעֲמוּד עִירוֹם בְּלֹא מִצְוָה" – אֵוִי לִי, שֶׁבִּיּוֹם הַדִּין אֲעֲמוּד לְפָנָי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה, עִירוֹם לְלֹא אֶף מִצְוָה אַחַת שֶׁהִיא בְּשְׁלִימוֹת.

אוֹלָם, "כִּיּוֹן שֶׁנִּזְכַּר בְּמִילָה שֶׁבְּבִשְׂרוֹ – נִתְיַשְׁבָּה דַּעְתּוֹ". שְׁכֵּן, מִצְוַת מִילָה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּהִיוֹתוֹ קָטָן וּבְלִי דַּעַת הִיא מִצְוָה בְּשְׁלִימוֹת, לְלֹא שׁוֹם נִגְיָעָה וּפְנִיָה שֶׁל כְּבוֹד אוֹ שְׂכָר.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב, מִדּוּעַ אֵין אֲנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שֶׁהַכְּנֶסֶתִי לְבְּרִית". שְׁהָרִי, יִתְכַּן וְלֹאֲבִי הַתִּינּוֹק יֵשׁ נִגְיָעָה אוֹ פְּנִיָה לְשֵׁם שְׂכָר וְכְדוּמָה. מָה שְׂאֵין כֵּן לְתִינּוֹק עֲצָמוֹ, שֶׁבּוֹדָאֵי לוֹ אֵין שׁוֹם פְּנִיָה. וְלִכֵּן אֲנוּ מְבָרְכִים "כִּשֶׁם שֶׁנִּכְנַס (הַתִּינּוֹק) לְבְּרִית". כְּלוּמַר, כִּשֶׁם שֶׁהַתִּינּוֹק עֲצָמוֹ נִכְנַס לְבְּרִית, בְּלִי שׁוֹם פְּנִיָה, שְׁהָרִי בְּרוּר שְׂאֵין לוֹ דַּעַת, "כֵּן יִכְנַס לְחוּפָה וְלִמְעֵשִׂים טוֹבִים" – שִׁיזְכָּה גַם לְעֵתִיד לְבוֹא לְקִים אֶת מִצְוַת ה' בְּשְׁלִימוֹת, וְלֵאל שׁוֹם פְּנִיָה וְנִגְיָעָה. וְיֵשׁ עוֹד לְהוֹסִיף מָה שֶׁשְּׁנִינּוּ בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין כַּט'): "תְּנוּ רַבָּנָן: הָאֵב חֵיב בְּבִנוּ – לְמוֹלוֹ, וְלִפְדוּתוֹ וְלְלַמְדוֹ תוֹרָה... לְמוֹלוֹ מְנַלָּן (=מִהֵיכָן אֲנוּ לְמַדִּים שֶׁהָאֵב חֵיב לְמוֹל אֶת בְּנוֹ?), דְּכַתִּיב: 'וַיִּמַּל אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק בְּנוֹ בֵּן שְׁמֹנֶת יָמִים'".

לְפִי זֶה, יֵשׁ לָנוּ לְחַקוֹר חֻקִּירָה גְּדוּלָה: הָאֵם מִצְוַת הַמִּילָה הִיא עַל הַתִּינּוֹק עֲצָמוֹ, וּמֵאַחַר וְאֵין הוּא יְכוֹל לְקַיְמָה מִצְד הַמְּצִיאוֹת (שְׁהָרִי הוּא קָטָן וּבְלִי דַּעַת), לְכֵן חֵיבָה הַתּוֹרָה אֶת אֲבִיו לְהִיוֹת הַשְּׁלִיחַ לְמוֹל אֶת בְּנוֹ, וְאֵז נִחְשָׁב

כְּאִילוֹ הַתִּינּוֹק קִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה. או, שְׁמִצּוֹת הַמִּילָה כָּלֵל אֵינָנָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק עֲצֻמוֹ, שֶׁהָרִי הוּא קָטָן, וְאֵינוֹ מְחוּיָב בַּמִּצְוֹת, וּבַהֲכָרַח הַמִּצְוָה הִיא עַל הָאֵב וְלֹא עַל הַבֶּן.

וְנַחֲלֵקוּ חו"ל בְּעֵנֶינּוּ זֶה. אוֹלָם, יֵשׁ לוֹמֵר לְפִי מָה שֶׁבְּאַרְנוּ לְעֵיל, שֶׁהַמִּצְוָה הִיא עַל הַבֶּן. שְׂכֵן, בְּפִרְכָּהּ, אָבִי הַתִּינּוֹק לֹא אוֹמֵר "כִּשֵׁם שֶׁהַכִּנְסָתִיו לְבָרִית", אֲלֵא אָנוּ אוֹמְרִים בְּפִרְכָּהּ "כִּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לְבָרִית" – דְּהֵינּוּ, שֶׁהַתִּינּוֹק נִכְנַס לְבָרִית מְכוּרַח הֵיחֻדוֹ חָיֵב בַּמִּצְוֹת הַמִּילָה.

וּמֵבִיא לָזֶה ה"חֲמִדַת יִשְׂרָאֵל" רֵאֵיהָ בְּרוּרָה, וְאוֹמֵר, שֶׁהָרִי יְדוּעַ שֵׁישׁ תְּרִי"ג (=613) מִצְוֹת בְּתוֹרָה. וְכֹאֲשֶׁר הַתִּינּוֹק מְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי שֶׁנִּשְׁאַרוֹ לוֹ לְקִים תְּרִי"ג מִצְוֹת פְּחוֹת אַחַת – כְּלוֹמֵר, תְּרִי"ב מִצְוֹת, שֶׁהֵן אוֹתִיּוֹת בְּרִי"ת. וְלָכֵן, מְדוּיָק מְאֹד מָה שֶׁאָנוּ מְבָרְכִים "כִּשֵׁם שֶׁנִּכְנַס לְבָרִית", דְּהֵינּוּ, לְאַחַר שֶׁהַתִּינּוֹק קִים מִצְוֹת הַמִּילָה נוֹתְרוֹ לוֹ עוֹד "בְּרִית" מִצְוֹת לְקִים. וּבְאַמַּת הוּא נִכְנַס וּמִתְחַיֵּב בְּעוֹד בְּרִי"ת מִצְוֹת. וּמִכַּאֲן רֵאֵיהָ, שֶׁמִּצְוֹת הַמִּילָה חֲלָה עַל הַתִּינּוֹק וְלֹא עַל הָאֵב.

וּכְפִי דְבָרֵי ה"חֲמִדַת יִשְׂרָאֵל": "וְדַע, שֵׁישׁ לְהֵבִיא עוֹד רֵאֵיהָ דְשִׁיטַת הַפּוֹסְקִים, שֶׁעִיקָר מִצְוֹת מִילָה הִיא עַל הַבֶּן (=הַתִּינּוֹק) – אֲלֵא שֶׁהַתּוֹרָה מְנַתֶּה אֶת הָאֵב לְהֵיחֻד הַשְּׁלִיחַ שֶׁל הַבֶּן בְּקִיּוֹם הַמִּצְוָה. וְזֹאת, מִמָּה שֶׁפְּתַבּוּ הָרֵאשׁוֹנִים אֶת הַטַּעַם שֶׁמִּצְוֹת מִילָה נִקְרָאת בְּרִי"ת, כִּי יִשְׁנֶן בְּתוֹרָה תְּרִי"ג מִצְוֹת, שְׁמוּטְלַת עַל הָאָדָם הַחוּבָה לְקִימָן. וְכִשְׁנוֹלֵד הַתִּינּוֹק, וּמְקִים אֶת מִצְוֹת הַמִּילָה, הָרִי קִים (מִצְוָה) אַחַת, וְעַדִּין נִשְׁאַרוֹ לוֹ לְקִים עוֹד תְּרִי"ב מִצְוֹת, כְּמִנְיַן בְּרִי"ת. (וְנִשְׁאַרוֹ לָנוּ תְּרִי"ב מִצְוֹת מְלִשׁוֹן רֵיב, כִּיּוֹן שֶׁעֲתָה לְאַחַר הַמִּילָה, יִצְטָרֵף הָאָדָם לְרֵיב וְלִהְלַחַם כְּנִגְדַּת הַיָּצָר, כְּדִי לְקִימָן).

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כַּה' יג') (אוֹמְרִים חו"ל: "פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵינוּ")

בְּזִמְנֵן שְׁמִלְכוּת אֲפָרַיִם מְנַעוּ אֶת בְּרִית הַמִּילָה, עָמַד אֱלֹהֵינוּ וְקָנָא קִנְיָה גְדוּלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיֹּאמֶר קָנָא קִנְיָתִי לְה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת, כִּי עָזְבוּ בְרִיתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... וְאוֹתָר אֲנִי לְבַדִּי". אָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵינוּ: חִיָּד (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה) שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים בְּרִית הַמִּילָה, עַד שֶׁאַתָּה רוּאָה בְּעֵינֶיךָ. כִּיּוֹן שֶׁאָמַר הַקַּב"ה לְאַלְהֵינוּ, שִׁיְהִיָּה נֹכַח בְּכָל בְּרִית וּבְרִית, אָמַר אֱלֹהֵינוּ לְקַב"ה: אַתָּה יְדַעְתָּ שֶׁאֲנִי מְקַנָּא לְשִׁמְךָ יִתְבָּרַךְ, הִנֵּה, אִם בְּעַל הַבְּרִית יְהִיָּה בְּעַל עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכֵל לְסַבּוֹל לְהֵיחֻד שָׁם? מִיָּד הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר לְבַעַל הַבְּרִית עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו! הַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵינוּ, וְאָמַר לְקַב"ה: וְאוֹלֵי יְהִיָּה הַמוֹחֵל בְּעַל עֲבִירָה? מִיָּד הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר גַּם לוֹ! וְהַמְשִׁיךְ עוֹד אֱלֹהֵינוּ: וְאוֹלֵי יְהִיָּה בְּקֹהֵל עוֹבְרֵי עֲבִירוֹת, אֵיךְ אוֹכֵל לְסַבּוֹל זֹאת? וְשׁוֹב הַבְּטִיחוּ ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּכְפֹּר גַּם לְכָל הַקֹּהֵל כְּלוֹ. וְעַנְיָן זֶה, שֶׁהַקַּב"ה מְכַפֵּר לְכָל הַקֹּהֵל הַמְשִׁתַּתֵּף בַּמִּצְוֹת בְּרִית הַמִּילָה, רְמוּז בְּפִסּוֹק: "תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לְאַלְהֵיו וְיִכְפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

"הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"

לְהֵלֵךְ סִיפּוֹר מוּפְלָא, שֶׁהוּבָא בְּסִפּוֹר "זִקְנִיךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ", שֵׁישׁ בּוֹ כְּדִי לְלַמְדֵנוּ עַד כְּמָה הָיָה נוֹשֵׂא הַדְּאָגָה לְזוּלַת בְּרֵאשׁ מְעַנְיָם שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים. וְכֵן מְסַפֵּר הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל, בְּעַל "נִזְר הַקְּדוֹשִׁים": "בְּעַת שֶׁהֵייתִי הַמְּרָא דְאַתְרָא בְּעִיר פּוֹיָדָאן, מְקוֹם מְגוּרֵינוּ שֶׁל "הַחֲזוֹן אִישׁ", נִכְנַס אֵלַי "הַחֲזוֹן אִישׁ", כְּשֶׁהָיָה אֲזִי אַבְרָם צְעִיר, שֶׁאֵף אַחַד (וְגַם אֲנִי) לֹא יָדַע עַל גְּדוּלוֹתָיו, וְהַחֵל לְדַבֵּר אֵתִי בְּדַבְּרֵי תוֹרָה. לְאַחַר מִכּוֹן פָּנָה אֵלַי, וְהִצִּיעַ לִי לְלַמּוֹד עִמּוֹ בְּחִבְרוּתָא, אֵךְ בְּתַנְאֵי שֶׁאֵף אַחַד לֹא יָדַע עַל-כֵּן. הַסְּפָמְתִי לְתַנְאֵי זֶה, וּמֵאַזּ לְמַדְנוּ בִּיחַד. וְאֲנִי, הַמְּרָא דְאַתְרָא שֶׁל הָעִיר פּוֹיָדָאן, הֵייתִי תַלְמִידוֹ שֶׁל הָאֲבָרָה הַגָּאוֹן, שְׁלִימִים נִתְעַלָּה וְהָיָה ל"חֲזוֹן אִישׁ". זֹכֵר אֲנִי שֶׁכָּל הַקֹּהֵלָה תָּמְהוּ עַל-כֵּן, וְשֶׁאֵלוֹ אוֹתִי, "מָה יֵשׁ לָרֵב עִם הָאֲבָרָה הַמוּפְלָא הַזֶּה...?". אֵךְ אֲנִי הֵייתִי מוֹכֵרָח לְשִׁתּוֹק.

בְּאַחַת הַפְּעָמִים סִפֵּר לִי הָאֲבָרָה ("הַחֲזוֹן אִישׁ") עַל יַעֲקֹב הַפְּחַח, שֶׁהוּא חוּלָה, וְצָרִיכִים אָנוּ לְלַכֵּת לְבַקְרוֹ! אָמַרְתִּי לוֹ, שֶׁאֲצַלְנוּ הַמְּרָא דְאַתְרָא אֵינוֹ נוֹהֵג לְלַכֵּת אֶל בְּתֵי הָאֲנָשִׁים כָּלֵל. וּבְעוֹדֵי מְשִׁתָּהּ כִּיָּצַד הוּא יוֹדַע מְשִׁלוֹמוֹ שֶׁל אָדָם פְּשוֹט כְּפַחַח, אָמַר לִי: "יִרְאָה כְּבוֹדוֹ, אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח מְזַלְזֵלַת בְּבַעֲלָהּ, וּמִתּוֹךְ כֵּן נוֹצֵר מִצָּב שָׁבוּ "שְׁלוֹם הַבֵּית" הַחֵל לְהַתְרוֹפֵף, וְהַעֲנִין מִדְּרָדֵר וּמִסְתַּבֵּף. עַל-כֵּן, בְּהִזְדַּמְנוֹת זֹו שֶׁיַּעֲקֹב הַפְּחַח חוּלָה, אִם נִלְךְ שִׁנֵּינוּ לְבַקְרוֹ, הָרִי כְּתוּצָאָה מִכָּף, מִהַנְדִירוֹת שֶׁל הַדְּבָר, יוֹצֵר רַעַשׁ גְּדוֹל בְּעִיר מִבִּיקוֹר הָרֵב, וְהָיָה לְאַשְׁתּוֹ שֶׁל הַפְּחַח כְּבוֹד גְּדוֹל, שֶׁהַכֵּל הוּא לְכַבּוֹד בְּעַלָּהּ, וְכֵן תִּדְעַה הִיא לְהַעֲרִיךְ אוֹתוֹ כְּרֵאוּי, וְהַשְׁלוֹם בְּבֵית יִשׁוּב עַל כְּנוֹ!". "וְאֲנִי" - סִכֵּם הַגָּאוֹן - "מוֹל הַסֵּבֵר נוֹרָא הוּד שְׁפָזָה, לֹא יְכוּלְתִי לְעַמּוֹד מְנַגֵּד, וְאֲכֹן הִלְכְנוּ יַחְדָּיו אֶל יַעֲקֹב הַפְּחַח. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר "הַחֲזוֹן אִישׁ" כֵּן הָיָה. כָּל הָעִיר רַעֲשָׁה מִהַבִּיקוֹר שֶׁלָנוּ, וְאַשְׁתּוֹ כְּמוֹכֵן לֹא חִדְלָה לְדַבֵּר וְלִהְתַּפְּאֵר בְּפָנֵי כָּלֵם עַל הַבִּיקוֹר הַחֲשׁוֹב שֶׁזָּכָה בְּעַלָּהּ עַל-יְדֵי רַב הָעִיר". וְסִים הַגָּאוֹן רַבִּי מִשֶּׁה רוֹזִין זצ"ל: "וּמִנִּי אֲזִי שׁוֹרֵר שְׁלוֹם-בֵּית אֲמִיתִי בְּבֵיתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הַפְּחַח...".

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

©

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יֵד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ". "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיוֹ"

אָמְרוּ חוֹז"ל בַּמִּדְרָשׁ (יִלְקוּט פְּרֻשַׁת פִּינְחָס): "אָמַר רִישׁ בֶּן לָקִישׁ: פִּינְחָס זֶה אֱלֹהֵינוּ. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה (לְפִינְחָס): אַתָּה נִתַּת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה (בְּמַעֲשֵׂה זְמַרִּי בֶּן סְלוּא) – (לִכְן) לְעֵתִיד לְבוֹא אַתָּה הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן שְׁלוֹם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי, שְׁנַאֲמַר (מְלָאכִי ג', כג'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה'...וְהָשִׁיב לָב אָבוֹת עַל בְּנֵים'."

בְּעֵינַי זֶה מִבִּיא לָנוּ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" דְּבַר פֶּלֶא (בַּחֲקֵתִי, "אִו תְּרַצֶּה"). הִנֵּה, עַל הַכְּתוּב: "וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדַמוּנִי כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּת שְׁעַר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֲשׂוֹ", פֶּרֶשׁ רַש"י, שֶׁהִסִּיבָה שְׁעֵשׂוֹ נִקְרָא כֹּךְ: "לְפִי שֶׁהָיָה נַעֲשֵׂה וְנִגְמַר בְּשְׁעָרוֹ כְּבֶן שָׁנִים הַרְבֵּה". וּפֶרֶשׁ הַרְשֵׁב"ם, שֶׁ"עֲשׂוֹ" הוּא מְלֶשׁוֹן "עֲשׂוּי", כִּי הוּא הָיָה עֲשׂוּי, שֶׁהָיָה בְּעַל שְׁעַר כְּבֶן שָׁנִים הַרְבֵּה. (פֶּרֶשׁוֹ חוֹז"ל, שְׁסִימָנִי גְּדֻלוֹת תְּלוּיִים בְּשְׁעָרוֹת שְׁבַגּוּף. וְכֹאֲשֶׁר נוֹלַד עֲשׂוֹ "כָּלֹ כְּאֲדַרְתַּת שְׁעַר", הָרִי הוּא עֲשׂוּי וְנִגְמַר). אִם כֹּךְ, יֵשׁ לָנוּ לְשֹׁאֵל: אִם עֲשׂוֹ הִרְשַׁע נוֹלַד עֲשׂוּי, מְדוּעַ לֹא נִקְרָא הוּא בְּשֵׁם "עֲשׂוּי"?

וְתַרְץ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, שֶׁבַתְחִילָה אֲכֵן נִקְרָא עֲשׂוֹ בְּתוֹאֵר "עֲשׂוּי". אַךְ, לְאַחַר מִכּוֹן, יַעֲקֹב לָקַח מִמֶּנּוּ אֶת הָאוֹת י, וְצִרְפָּה לְשִׁמּוֹ, וְזֶהוּ שְׂרָמֹז לָנוּ הַכְּתוּב: "וַיִּדּוּ (שֶׁל יַעֲקֹב) אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב עֲשׂוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב". דְּהִינּוּ, יָדוּ שֶׁל יַעֲקֹב אוֹחֲזוֹת בְּעַקֵּב/בְּסוּף שְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוּי – שֶׁהִיא הָאוֹת י – כְּדִי לְהוֹצִיאָהּ מִשָּׁם. וְלְאַחַר שֶׁהֲצִלִּיחַ יַעֲקֹב אֶבְיָנוּ לְהוֹצִיאָהּ, נִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל "עֲשׂוּי" בְּשֵׁם עֲשׂוֹ.

וְהִרְמֹז כִּפֶּן הוּא, שֶׁ"יָדוּ" הֵם אוֹתוֹת יוֹד. וְזֹאת, כְּדִי לִזְמַר לָךְ, שֶׁיַּעֲקֹב הוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, וְעַל-כֵּן "וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" – הַקַּב"ה קָרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב, שֶׁהוּא צִירוּף שֶׁל "עַקֵּב" עִם י (עַל שֶׁהוֹצִיאָהּ יַעֲקֹב מִעֲשׂוֹ). שֶׁהָרִי, שְׁמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב הָיָה צִרְיָד לְהִיּוֹת "עַקֵּב", עַל שֶׁאֲחֻז בְּעַקֵּב עֲשׂוֹ. אֲבָל, מִכִּיּוֹן שֶׁהוֹצִיא אֶת הָאוֹת י מִעֲשׂוֹ, נִקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב.

וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" וְאָמַר, בְּשֵׁם סֵפֶר הַ"הַפְּלִיאָה", שֶׁלְעֵתִיד לְבוֹא יוֹצִיא אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא גַם אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וַיִּשְׂאֵר מִעֲשׂוֹ עֵשׂ (עֵשׂ=זַחַל קָטָן שֶׁלֹּא נִרְאָה לְעֵינַי). וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמֹז הַכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה נ', ט'): "הֵן כָּלֶם כְּפִגְדַּי יִבְלוּ, עֵשׂ יֵאֲכָלֶם". (וְרוֹמֵז הַכְּתוּב בְּתִיבָה "יִבְלוּ", שֶׁהִיא אוֹתוֹת "בְּלִי ו"). דְּהִינּוּ, עֵשׂוֹ יִשְׂאֵר גַּם לְלֹא הָאוֹת ו'. (ר' מֹשֶׁה יִבְנִיאֵלִי).

וְאוּלָּם, אֶת אוֹתָהּ הָאוֹת ו' שִׁיוֹצִיא אֱלֹהֵינוּ מִעֲשׂוֹ הוּא יִמְסוֹר לְיַעֲקֹב אֶבְיָנוּ, וְשְׁמוֹ יִהְיֶה מְלֵא – "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכָתוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רַש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה "יַעֲקֹב" – כְּמוֹ שְׁכָתוּב (וַיִּקְרָא כו', מב'): "וְזִכַּרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב". וּפֶרֶשׁ רַש"י, שֶׁבַחְמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת נִכְתָּב יַעֲקֹב מְלֵא, עִם ו', וּבַחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת כְּתוּב אֱלֹהֵינוּ חֲסֵר, בְּלִי ו' (=אֱלֹהֵינוּ). וְזֹאת, כְּדִי לְרְמוֹז לָנוּ, שֶׁיַּעֲקֹב אֶבְיָנוּ לָקַח עֲרַבּוֹן – אֶת הָאוֹת ו' מֵאֱלֹהֵינוּ – עַד שֶׁיִּבּוֹא אֱלֹהֵינוּ וַיִּבְשֵׁר אֶת גְּאוּלַּת בְּנֵינוּ שֶׁל יַעֲקֹב.

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מִדְּבַרֵי רַש"י הַקְּדוּשׁ, שֶׁיַּעֲקֹב אֶבְיָנוּ נִטַּל מִשְׁכּוֹן/עֲרַבּוֹן מֵאֱלֹהֵינוּ – אֶת הָאוֹת ו'. וְלִכְן נִקְרָא אֱלֹהֵינוּ בַּחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם "אֱלֹהֵינוּ", וְאֵילּוּ יַעֲקֹב נִקְרָא בַּחֲמֶשֶׁה מְקוֹמוֹת בְּשֵׁם יַעֲקֹב. כֹּל זֹאת, כְּדִי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ, וַיִּשְׂאֵר מִעֲשׂוֹ עֵשׂ.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר יַעֲקֹב אֶבְיָנוּ לְעֲשׂוֹ הַרְשָׁע (בְּרֵאשִׁית לג', יד'): "יַעֲבֹר נָא אֲדֹנָי לְפָנָי עֲבָדוּ...עַד אֲשֶׁר אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה". שָׁכֵן, "אָבִיא אֶל אֲדֹנָי שְׁעִירָה", סוּפֵי תִיבוֹת אֱלֹהֵינוּ, לְרְמוֹז עַל הַמְשָׁכּוֹן שֶׁל הָאוֹת ו' שְׁנִטַּל יַעֲקֹב מֵאֱלֹהֵינוּ, כְּדִי לְהַבְטִיחַ שֶׁאֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא יוֹצִיא לְעֵתִיד לְבוֹא אֶת הָאוֹת ו' מִשְׁמוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלֵינוּ"

עַל הַכְּתוּב, וַיִּאֲמַר ה' אֶל מֹשֶׁה קַח לָךְ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן...וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ עָלֵינוּ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל עַדְתַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִפֶּרֶשׁ רַש"י: "וְנִתְתָּה מֵהוֹדֵךְ, זֶה קְרוּן פְּנִים (=פְּנִים קוֹרְנוֹת, מֵאִירוֹת). 'מֵהוֹדֵךְ', וְלֹא כָּל הוֹדֵךְ...".

וצריך להבין ענין זה. שכן, מדוע דקדק הקב"ה לומר למשה "ונתתה מהודך עליו", שמכאן משתמע שצריך הוא לתת רק חלק מהודו, ולא את כל הודו, כפי שפרש רש"י: "מהודך' ולא כל הודך?" וצריך גם להבין על איזה הוד של משה מדובר כאן?

תחילה, נקדים להביא מה ששנינו בגמרא (שבת פח): "דרש רבי סימאי: בשעה שהקדימו ישראל 'נעשה לנשמע' באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, (ו)לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים – אחד כנגד 'נעשה' ואחד כנגד 'נשמע'. ופיון שחטאו ישראל (בעגל) ירדו מאה ועשרים ריבוא מלאכי חבלה ופרקום, שנאמר (שמות לג, ו): 'ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב'... אמר רבי יוחנן: ופלן זכה משה ונטלן... אמר ריש לקיש: עתיד הקדוש-ברוך-הוא להתזירן לנו, שנאמר: 'ופדויי ה' ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם'".

בענין זה אומרים חז"ל, שכאשר ירד משה מן ההר, פגש את אותם מלאכי חבלה שבאו ולקחו מישראל את העדנים. מיד גער וננף בהם משה, ומגערתו נבהלו מלאכי החבלה, וברחו ממנו. אולם, תוך כדי מנוסתם הפילו מידם את כל הכתרים/העדנים שלקחו מעם ישראל. כאשר ראה משה כך, קבץ את כל הכתרים וחזר אל הקב"ה. אמר לו: רבוננו של עולם, אלו הכתרים שקבצתי – שלי הם או של ישראל? אמר לו הקב"ה: שלך הם, פיון שיש לי דין, שאם באו אנשי חיל לעיר, ושבו את שללה, ובא גיבור אחד והציל מידם את השלל – הרי הם שלו. כאשר שמע משה כך, נטל את כל הכתרים והניחם בראשו. וזהו שכתוב: "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל...". (וברור שמדובר בכתרים/עדנים רוחניים וזכיים). ומזה קרן עור פניו של משה, עד שהיה צריך לשים עליהם מסוה, כפי שכתוב: "וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו...ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה".

והנה, כאשר אמר הקב"ה למשה, שלא הוא יכניס את ישראל לארץ, אלא יהושע, מיד התפלל משה רבנו: "יפקד ה' אלהי הרוחת לכל בשר איש על העדה...". ופרש רש"י: "רבוננו של עולם, גלוי וידוע לפניך, (ש)דעתו של כל אחד ואחד (מישראל)...אינן דומין זה לזה. (על-כן) מנה עליהם מנהיג, שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו".

וצריך להבין ענין זה. שכן, איך יוכל מנהיג ישראל להבין ולסבול כל אחד ואחד משש מאות רבוא בני ישראל? ומצינו על-כך רעיון נשגב של הרה"ק רבי חיים מקוסוב זצ"ל זיע"א, בספרו "תורת חיים", שם הוא מבאר, שמה שזכה משה רבנו להשיג כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו, הוא מחמת שקבל מהם את האורות, הם הכתרים/העדנים שהיו בתחילה על ראשם של ישראל, ואבדו להם בחטא העגל.

ומעתה יש לומר, כיון שמשה רבנו התפלל לפני הקב"ה, שישים וימנה מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו, הנה על-כן צוה אותו הקב"ה "ונתתה מהודך עליו", ופרש רש"י: "זה קרון פנים". כלומר, שגם יהושע יזכה לקרון עור פנים מאותם הכתרים/העדנים שנטלו מבני ישראל בעון חטא העגל, כדי שגם יהושע יזכה להשיג ולסבול כל אחד ואחד מישראל לפי דעתו. אלו תוכן דבריו המתוקים של ה"תורת חיים".

"הוא דתן ואבירם קרואי העדה, אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח"

ידוע, כי הרבה צדיקים ציוו לתלמידיהם באזהרה חמורה, לכל יעיוז בשום אופן להתערב במחלוקת, אלא יברחו ממנה כמטחוי קשת. אף הרה"ק, בעל ה"אמרי נעם" מז'דיקוב זיע"א, הזהיר כך את כל תלמידיו, והמשיל על-כך משל: האריה, מלך החיות, חלה פעם במחלה, שגופו הסריח בריח רע. הלך האריה אל הדב ושאלו: "האם מריחים ממני ריח רע?". פתח הדב וענה לו: "אם כל האמת, אדוני המלך, מה אומר ומה אדבר, לצערנו אכן נודף ממך ריח רע". מיד צוה האריה לקרוע את הדב, על שמעו לדבר כך אל המלך. המשיך האריה ושאל את הגדי, אם יש ממנו ריח רע? כראות הגדי את משפט הדב, שקר, ואמר שאין זה נכון כלל, ואין הוא מסריח. ולא עוד, אלא שריחו הוא פריח השדה לשבח. כשמוע האריה את תשובתו, מיד שסע אותו כשסע הגדי, על שהוא חונף לו בדברי כזב. המשיך האריה והלך לשאול את השועל את שאלתו. אף השועל, בפקחותו, השתמט מלענות, אלא השיב לאריה: "יסלח לי אדוני המלך, כי חולה אני בחולי הצינון, ונחירי סתומים, ואיני יכול להריח ולהרגיש בכלום...". ובכך סים הרה"ק בעל "אמרי נעם" זיע"א, ואמר לחסידיו: בזמנים אלו צריך כל אחד לסבול מחולי הצינון, ולא להריח כלום, כי חס ושלום מלהתערב במחלוקת, רחמנא ליצילן. שבת שלום לכל בית ישראל! לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בדילוג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדְקָה... " (תהילים קו', ל')

ה' דָּגַל מַחְנֵה אַפְרַיִם" אומר, שֶׁהַקִּב"ה מְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה עַל-יְדֵי צְרוּפֵי אוֹתוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּכְשֵׁאוֹתוֹת אֵלֶּה יוֹרְדוֹת לְמָטָה, לְעוֹלָם הַזֶּה, הֵן מְצַטְרְפוֹת לְפִי מְדַרְגַּת הַמְּקַבְּלִים. וּמֵאַחַר שֶׁמֵּאַתּוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא תִצְאָנָה הָרַעוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (אִיכָּה ג', לח'): "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצָּא הָרַעוּת...". כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת שֶׁמִּשְׁפִּיעַ ה' יִתְבָּרַךְ מִשָּׁמַיִם הֵן חֲסֵד וְרַחֲמִים – אֲלֵא שְׁבִירִידָתָן לְמָטָה, הֵן מִתְהַפְּכוֹת לְפִי מְדַרְגַּת הַמְּקַבְּלִים: אִם הַמְּקַבְּלִים הֵם עוֹבְדֵי ה' יִתְבָּרַךְ, אִזּוֹ הַצְּרוּפִים נִשְׁאָרִים כְּפִי שֶׁהָיוּ לְמַעְלָה, הֵן מִתְהַפְּכוֹת לְפִי חֲסֵד וְרַחֲמִים. אֲבָל אִם חֵס וְחִלְיָה אֵין הַמְּקַבְּלִים רְאוּיִים לְקַבֵּל אֶת הַשְּׁפַע הַיּוֹרֵד, מִחֲמַת רוּעַ מַעֲשִׂיהֶם, כִּי אִזּוֹ מְקַבְּלוֹת הָאוֹתוֹת צְרוּף אַחַר, וְהַחֲסֵד הוֹפֵךְ לְדִין, הָעֲנֵג נִהְפֵךְ חֵס וְחִלְיָה לְנִגַּע (אוֹתָן הָאוֹתוֹת), הַשְּׁפַע נִהְפֵךְ לְפֶשַׁע, רָצָה נִהְפֵךְ לְצָרָה וְכו'.

אֲבָל כְּשֶׁאֲדָם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וּמִתְפַּלֵּל אֵל ה' יִתְבָּרַךְ, אוֹ הוֹלֵךְ לְתַלְמִיד חָכָם כְּדֵי שִׁיתֵן תִּיקוּן לְנִשְׁמָתוֹ וַיִּתְפַּלֵּל עֲבוּרוֹ, הָרִי הוּא מַחְזִיר אֶת צְרוּפֵי הָאוֹתוֹת כְּפִי שֶׁהָיוּ לְמַעְלָה, לְחֲסֵד וְלְרַחֲמִים, וְכֵן מְבַטֵּל הוּא אֶת הַדִּין. וְזֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר "וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה" – דְּהֵינּוּ, אוֹתוֹ חָכָם וְצַדִּיק, עַל-יְדֵי הַתִּיקוּן שֶׁנּוֹתֵן לְאָדָם הוּא מְכַפֵּר עֲלָיו, וְעַל-יְדֵי כֵן מְבַטֵּל מִעֲלָיו אֶת הַגְּזִירָה.

עַל-פִּי זֶה יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ זָכָה פִּינְחָס לְכַוּנָה, כְּמוֹ שֶׁאֲמְרוּ חז"ל (וּבְחִים כג'): "לֹא נִתְפַּהֵן פִּינְחָס, עַד שֶׁהֲרֹגוּ לְזִמְרִי". שֶׁהָרִי, פִּינְחָס הִפִּיךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְחֲסֵד וְרַחֲמִים, כְּשֶׁהֲרֹג אֶת זִמְרִי. וּמֵאַחַר וַיְדוּעַ, שֶׁהִפְתֵּן הוּא אִישׁ חֲסֵד, כְּמוֹבֵא בַזֹּהַר הַקְּדוּשׁ (תְּלַק א', רנו) עַל הַכְּתוּב: "וּלְלוֹי אָמַר תִּמְיָךְ וְאוֹרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ", עַל-כֵּן רְאוּי פִּינְחָס לְכַוּנָה – עַל שְׁעוֹרֵר אֶת הַרַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב: "וַיֵּרָא פִּינְחָס... וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ", "רֶמֶח" אוֹתוֹת "רַחֲם", שְׁעוֹרֵר רַחֲמִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּבַטֵּל הָרוּגוֹ. וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר: "בְּרוּגוֹ רַחֵם תִּזְכֹּר, בְּרוּגוֹ אֶהְבֶּה תִּזְכֹּר".

(וְלָכֵן כְּתוּב (בַּמִּדְבָּר יח', יד'): "וַיֵּאמֶר ה' אֶל אֶהֱרֹן (הַכֹּהֵן)... כָּל חַרְם בְּיִשְׂרָאֵל לָךְ יִהְיֶה". "חַרְם" אוֹתוֹת "רַחֲם" – מִכָּאן, שֶׁהַקִּב"ה נִתֵּן לְכַהֲנִים אֶת הַכֹּחַ לְהַפְּוֹךְ אֶת הַ"חַרְם" לְ"רַחֲם").

לְפִי זֶה יִתְבָּרַךְ הֵיטֵב מָה שֶׁכְּתוּב: "פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם". דְּהֵינּוּ, פִּינְחָס שָׁנָה אֶת צְרוּף הָאוֹתוֹת "קִנְאָה" לְ"נֶאֱקָה", שֶׁהוּא לְשׁוֹן תְּפִילָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ו', ה'): "וְגַם אֲנִי שִׁמְעֵתִי אֶת נֶאֱקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרִים מַעֲבִדִים אֹתָם וְאֲזַכֵּר אֶת בְּרִיתִי". וְעַל-יְדֵי שֶׁהִפִּיךְ פִּינְחָס "קִנְאָה" לְ"נֶאֱקָה", בְּכּוֹ יִשְׂרָאֵל ("וְהִמָּה בְּכִים") וְנֶאֱנַחוּ עַל חִלּוּל ה' הַנּוֹרָא שֶׁל רֹאשׁ שִׁבְט בְּיִשְׂרָאֵל (זִמְרִי בֶן סִלּוּא, שֶׁחָטָא עִם הַמְּדִינִית). וְאֲכֵן, עֲלֵתָה נֶאֱקַתֶם הַשְּׁמִימָה, וְנִהְפֵךְ הַדִּין לְרַחֲמִים.

עַל-פִּי זֶה יְבוֹאֵר גַּם הַכְּתוּב בְּתִהִלִּים (קו', ל'): "וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדְקָה לְדֹר וָדֹר עַד עוֹלָם". דְּהֵינּוּ, כְּמוֹ שֶׁהַצְּדָקָה מִצִּילָה מִמוֹת ("וְצַדְקָה תִצְלֵל מִמוֹת" (משלי י', ב)) – כֵּן, בְּמַעֲשָׂהוּ, כְּאֲשֶׁר עָצַר פִּינְחָס אֶת הַמַּגִּיפָּה, וּבִטֵּל אֶת הַמוֹת – נִחְשֵׁב לוֹ הַדְּבָר בְּכַחֲנֵת צְדָקָה, כְּמוֹ שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב: "וַתַּעֲצֵר הַמַּגִּיפָּה וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדְקָה".

וְהֵבִיא עַל-כֵּן הַ"תְּפָאֶרֶת שְׁלֹמָה" רְמֵז נִפְלֵא בְּפִרְשַׁת "שְׁקִלִים", עַל הַכְּתוּב: "זֶה יִתְנוּ כָּל הָעֹבֵר עַל הַפְּקָדִים מִחֲצִית הַשְּׁקָל", וְאֲמַר, שֶׁהֵנָּה, "מִחֲצִית" הֵם אוֹתוֹת הַמְּלָה "חֵי" וְהַמְּלָה "מֵת", כְּאֲשֶׁר הָאוֹת צ' מְפָרֶדֶת בֵּינֵיהֶן. וְהַרְמֵז הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי הַצְּדָקָה, הַנְּרֻמָּז בְּאוֹת צ', מִתְהַפֵּךְ הַדִּין לְרַחֲמִים, וּמְכַרֵּעַ אֶת הַכֹּף לְצַד הַ"חֵי", וְלֹא לְצַד הַ"מֵת", חִלְיָה. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב: "הַשֵּׁיב אֶת חַמְתִּי" – "חַמְתִּי" אוֹתוֹת "חֵי" וְאוֹתוֹת "מֵת". כְּלוּמָר, בְּתִחִילָה הָאוֹתוֹת "חֵי" הֵיוּ מְרוּחָקוֹת זו מִזוֹ, וְהָאוֹתוֹת "מֵת" קְרוּבוֹת זו לְזוֹ, מִחֲמַת הַגְּזִירָה עַל מַעֲשֵׂה זִמְרִי. אוּלָם, פִּינְחָס הַשֵּׁיב אֶת "חַמְתִּי" – קָרַב אֶת הָאוֹתוֹת "חֵי", וְרַחַק אֶת הָאוֹתוֹת "מֵת", עַל-יְדֵי תְּפִילָּה ("וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלִל"). וּמַעֲשֵׂה זֶה נִחְשֵׁב לוֹ לְצַדְקָה. שֶׁכֵּן, בְּכֵן שֶׁהוּא הַכְּרִיעַ לְצַד הַחַיִּים, הוֹשִׁבָה הַחַמָּה וְנִעְצְרָה הַמַּגִּיפָּה בְּיִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הֵם לְחַיִּים. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב: "וַתַּחֲשֹׁב לוֹ לְצַדְקָה". דְּהֵינּוּ, כְּשֶׁם שֶׁהַצְּדָקָה מְהַפְּכַת מוֹת לְחַיִּים, כֵּן מַעֲשֵׂה פִּינְחָס גָּרַם

להפוך את הגזרה של "מת" ל"חי". ויש לומר, שעל-כך נאמר (ישעיה מד, כב): "מחיתי כעב פשעך וכענן חטאותיך שובה אלי כי גאלתיך". "מחיתי" – שקרב את האותיות "חי", והרחיק את האותיות "מת", ובכך ויכפר על בני ישראל". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"

על דברי הנביא ישעיה (ד, ו): "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר", אומר ה"מנחת יצחק", שהסכה מסמלת את עשית וקיום תרי"ג המצות. שהרי, כל היושב בסכה – כיושב תחת כנפי השכינה, כמו שאומר הזוהר הקדוש (קג, ב): "בשעה שהאדם יושב בסכה, שהיא "צלא דמהימנותא" (=צל האמונה), השכינה פורסת את כנפיה עליו". (וברור הוא, ששיבה במחיצת השכינה אפשרית רק על-ידי קיום תרי"ג המצות). והנה, כידוע, קבלנו מאבינו שבשמים רמ"ח(=248) מצות "עשה", ושס"ה(=365) מצות "לא תעשה" – וביחד תרי"ג(=613) מצות, שעליהן אמרה התורה, שאין להוסיף או לגרוע מהן, כמו שכתוב (דברים ד' ב): "לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם, ולא תגרעו ממנו, לשמר את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם". (ועל-כך רמז הכתוב (בראשית כז, מ): "והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך". שהנה, אף כשמוסיפים עוד מצוה אחת לתרי"ג(=613) המצות, ומקבלים תרי"ד(=614) מצות, נחשב הדבר לפריקת על. ועל-כך רמז הכתוב "כאשר תריד" – כאשר אתה מוסיף עוד מצוה, ומתקבל "תריד" מצות, הרי זה כאילו "ופרקת עלו (של הקב"ה) מעל צוארך". ועל-כך מזהיר אותנו הנביא, "וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור". דהינו, צריך לשמור את כל תרי"ג(=613) המצות בשלימות, (שעל-כך כאמור רומזת הסכה), ואסור להוסיף או לגרוע מהם. שכן, הם ה"צל(=השמירה)...מחרב, ולמחסה ולמסתור" מהיצר הרע, המחפש להפיל אותנו ברשתו. ולכן, אם מחסירים מצוה אחת מרמ"ח(=248) מצות "עשה", מקבלים "זרם"(=247) מצות. ואם מוסיפים מצוה אחת לרמ"ח המצות, מקבלים "מטר"(=249) מצות.

וזהו שרמזו הנביא, "וסכה תהיה לצל(=לשמירה)...מזרם וממטר". כלומר, הקפדה על שמירת כל תרי"ג המצות – לא להוסיף ולא לגרוע – היא השמירה מ"המים הידונים"(=מזרם וממטר) של העולם הזה. והנה, זמרי רצה לזכות ולבטל את מצות "עשה" של "קדשים תהיו"(=דהינו "היו פרושים מן העריות", רש"י), ולעשות מרמ"ח(=248) המצות, רמ"ז(=247) מצות. (ענין זה רמזו גם בשמו. שכן, "זמרי" הוא לשון בריתה, כמו שאנו אומרים לפני קריאת תהילים "לזמר עריצים ולהכרית הקוצים"). ואולם, פינחס, שידע כל זאת, לקח בידו "רמח", לרמוז על רמ"ח(=248) מצות "עשה", ודקר בו את זמרי, כמו שכתוב: "וירא פינחס בן אלעזר...ויקח רמח בידו...וידקר את שניהם את איש ישראל ואת האשה". וזאת, כדי להחזיר את רמ"ח מצות "עשה" לשלימותן.

ועל-כך קבל פינחס שכר מהקב"ה, את ה"שלוש", כפי שכתוב: "לכן אמר הנני נתן לך את בריתי שלום". דהינו, אתה חרפת נפשך, כדי להחזיר את השלימות לרמ"ח מצות "עשה", לכן, מידה כנגד מידה, שכרך יהיה שלום. (ראוי להוסיף כאן מה שאמרו חז"ל (הרבי מלובלין), שבשעת המעשה היה פינחס קורא "קריאת שמע", שיש בה רמח(=248) תיבות(=מלים). וזאת, כדי לתקן את הפגם של זמרי, שכאמור בטל אחת מ-רמח(=248) מצות ה"עשה". ויש לומר, שכיון שמעשה זמרי היה פריקת על שמים, קרא פינחס "קריאת שמע", שהיא קבלת על מלכות שמים – כדי לתקן את מעשה זמרי. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם"

פעם אחת, בערב יום הכיפורים, כאשר עמד ה"שרף", רבי אורי מסטרליסק זיע"א, להתפלל תפילת מנחה, היה תלמידו יהודה צבי (הרה"ק מסטרטין) הולך בבית המדרש בהתלהבות עצומה. פתאום הרגיש הוא צורך עז לשאוף טבק. וחפש וחפש טבק, ולא מצא, ומיד הרגיש בחסרון התלהבותו. ראה זאת אחד החסידים החשובים, ר' אברהם שמחה מגאליגי זצ"ל, ומיד הביא לו טבק, והשיב את נפשו. רבי יהודה צבי הכיר לו טובה על-כך, ואמר לו: "בעבור שהשבת לי את רוחי, אראה לך דבר נפלא". והעביר מטפחת על עיניו של ר' אברהם שמחה. באותו רגע נגלה לעיניו של ר' אברהם שמחה, עמוד אש ענקי הבוער עד לב השמים, ליד עמוד התפילה באותו מקום שהתפלל ה"שרף". ועוד הבחין הוא שכל בית המדרש היה מלא בנשמות של נפטרים. כשראה זאת מיד נפל והתעלף מפחד. כשחזרה אליו רוחו, מיד העביר רבי יהודה צבי את המטפחת על עיניו, והנה כבר לא ראה דבר.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד "לְמוֹלִיָּה עֲמוּ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טו')

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טו')

יְצִיאַת הַשְּׁבֵט: 20:33 ר"ת 21:17

©

עֲרַשׁ"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יָד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" (כה' יב')

עַל הַכְּתוּב "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל: וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מְלֶאֶךְ קָיָם, שִׁיחִיָּה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, אִיךְ נִלְמַד הַדְּבָר שֶׁפִּינְחָס יְחִיָּה לְעוֹלָם וְלֹא יָמוּת, מֵהַפְּסוּק "הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם"? רַבְּנּוּ בְּחַיִּי מְבִיא בְּאוֹר עַל שְׂאֵלָה זוֹ בְּדֶרֶךְ רַמְזוֹ, וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "שְׁמַעְתִּי שֶׁהַמְּלָחָה (=שְׁלוֹם) (הִיא) נוֹטְרִיקוֹן 'שְׁלֹא לָמוּת' – וְזֶה מִחֻזַּק (אֶת) קְבֻלַּת רו"ל (=חו"ל) כִּי פִינְחָס זֶה אֱלִיהוֹ".

וְאֵילוּ הַגְּה"ק מֵהַר"א אֶסְאֵד וְצ"ל, בְּסִפְרוֹ "יְהוּדָה יַעֲלֶה", אֹמֵר: הִנֵּה, יְדוּעַ מִחֻזוֹ לְשֶׁהָאָדָם מוֹרָב מְאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר. וְכֵן יְדוּעַ, שֶׁהַמִּיתָה בָּאָה עַל הָאָדָם מִפְּאַת (=בְּגִלָּל) הַתְּגַבְרוֹת הַיְסוּדוֹת זֶה עַל זֶה, כְּגוֹן: הָאֵשׁ הַמְתַּגְּבֶרֶת עַל הַמַּיִם, אוֹ הַמַּיִם הַמְתַּגְּבְּרִים עַל הָאֵשׁ, וְכוּ'. וְהִנֵּה, אֱלִיהוֹ הַנְּבִיא זָכָה לְחַיּוֹת לְעוֹלָם, מִפִּיּוֹן שְׂאֲרַבְעַת יְסוּדוֹתָיו הַתְּמוּזְגוֹ בְּמִיּוּזְג שְׁלֹם וּבְשְׁלוֹם, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת שֶׁל יְסוּד אֶחָד עַל מִשְׁנֵהוּ, וְלָכֵן מִמִּילָא לֹא חָל עָלָיו הַמּוֹת. וְזֶהוּ שְׂאֵמֵר הַקַּב"ה: "הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם" – אֲרַבְעַת יְסוּדוֹתָיו יְחִיו בְּשְׁלוֹם זֶה עִם זֶה, בְּלִי שׁוּם הַתְּגַבְרוֹת הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, וּמִמִּילָא לֹא יָמוּת, וְיְחִיָּה לְנֶצַח.

וְכֵן נֹאמֵר עַל פִּינְחָס (מֵלֶאכִי ב', ה'): "בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ הַחַיִּים וְהַשְּׁלוֹם" – כְּלוּמָר, בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ, לָתֵת לּוֹ חַיִּים נְצִחִיִּים, עַל-יְדֵי שְׁנַתְתִּי לּוֹ אֶת הַשְּׁלוֹם בְּאַרְבַּעַת יְסוּדוֹתָיו – אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם וְעֶפֶר – כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַבְּרוּ יְסוּדוֹתָיו הָאֶחָד עַל הַשֵּׁנִי – וְכֵךְ יְחִיָּה לְעוֹלָם. וְכָל זֹאת, רַק כְּדִי לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ, אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכַה...זְמַרִי בֶּן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכַה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר" (כה' יד-טו')

עַל פְּסוּק זֶה אֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי יֵשׁ כָּאֵן פְּלִיאָה גְּדוּלָּה: מְדוּעַ בְּסוּף הַפְּרָשָׁה הַקּוּדְמָת, פְּרֻשַׁת "בְּלֶק", כְּשֶׁמְסוּפֵר עַל הַעֲזוֹן הַחֲמוּר שֶׁל זְמַרִי עִם הַמְּדִינִית, הַעֲלִימָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אֶת שְׁמֵם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְהִנֵּה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא, וַיִּקְרַב אֶל אַחִיו אֶת הַמְּדִינִית...?" וְאֵילוּ כָּאֵן, דּוֹקָא אַחֲרֵי שֶׁכָּבַר נְהַרְגוּ שְׁנֵיהֶם (=הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה) עַל-יְדֵי פִינְחָס, רַק אִזּוֹ נִזְכָּרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה לְגַלוֹת לָנוּ אֶת שְׁמוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב: "וְשֵׁם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמְּכַה...זְמַרִי בֶּן סְלוּא...וְשֵׁם הָאִשָּׁה הַמְּכַה...כְּזַבִּי בֵּת צוּר".

בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשׁ "עֲרַבֵי נַחַל", מוֹסְבֵר עַל-כֵּךְ בְּאוֹר נִפְלָא, עַל-פִּי דְבָרֵי חו"ל בְּעַנְיַן "חִיבוּט הַקְּבָר": הִנֵּה, אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל", לְאַחַר מִיתָתוֹ שֶׁל כָּל אָדָם, בָּא הַמְּלָאךְ הַמְּמוּנָה אֶל הַקְּבָר, וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ שֵׁם מָה שְׁמוֹ. אִם אוֹתוֹ אָדָם הָיָה רָשָׁע בְּחַיָּיו, אֵינּוּ הוּא זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ מְכַהוּ אוֹתוֹ הַמְּלָאךְ, וְחוֹבְטוֹ. וְזֶהוּ מָה שְׁקוֹרָאִים חו"ל "חִיבוּט הַקְּבָר". וְאִם כֵּךְ, צָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עַנְיַן זֶה, מְדוּעַ הַרָשָׁע שׁוֹכַח פְּתָאוּם אֶת שְׁמוֹ?

וּמִבְּאֵר זֹאת הַ"עֲרַבֵי נַחַל", עַל-פִּי הַפְּסוּק בְּסִפְרֵי בְּרֵאשִׁית (ב', יט'): "וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לּוֹ הָאָדָם, נֶפֶשׁ חַיָּה – הוּא שְׁמוֹ". אֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": צָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, כִּי שֵׁם הָאָדָם הוּא שְׁרֵשׁ הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ שֶׁל הָאָדָם הֵן צִנּוּרוֹת, אֲשֶׁר מֵהֵן יוֹרֵד שְׁפַע הַחַיִּים לְאָדָם, וְהוּא, הָאָדָם, מְקַבֵּל אֶת חַיּוֹתוֹ מְאוֹתִיוֹת שְׁמוֹ. וְזֹאת כּוֹנֵת הַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב', יט'): "נֶפֶשׁ חַיָּה (=כָּל חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם), הוּא שְׁמוֹ" (=הוּא מְקַבֵּל מִשְׁמוֹ).

וּמוֹסִיף וְאֹמֵר הַ"עֲרַבֵי נַחַל": כְּשֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמְצוּת, הוּא מְגַדִּיל אֶת חַיּוֹתוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלָכֵן אוֹתָם צִנּוּרוֹת שֶׁל שְׁמוֹ מוֹרִידִים לְאָדָם יוֹתֵר שְׁפַע חַיִּים, וּמוֹסִיפִים כַּח כָּכָל הַסוֹבֵב אוֹתוֹ. אֲבָל, אִם חָס וְחָלִילָה הָאָדָם לֹא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, וְעוֹשֶׂה לְהִיפֹךְ – אִזּוֹ כְּכָל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה רָשָׁע יוֹתֵר, וּמוֹסִיף עוֹד עַל חֲטָאָיו, הוּא מְאַבֵּד אֶת שְׁפַע הַחַיִּים שֶׁל צִנּוּרוֹת שְׁמוֹ, וְלְכִסּוּף מְאַבֵּד הוּא גַם אֶת הָאוֹתִיוֹת עֲצֻמָּן. וּבְסוּפוֹ שֶׁל דְּבָר, בְּעַל כּוֹרְחוֹ, הוּא מַתְּ וְנֶאֱבָד מִן הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁנִּפְסְקוּ/נִכְרְתוּ צִנּוּרוֹת שְׁמוֹ, אֲשֶׁר מֵהֵם יֵרֵד לּוֹ שְׁפַע הַחַיִּים.

וְלָכֵן אוֹתוֹ רָשָׁע בְּקָבֵר אֵינּוּ זוֹכֵר אֶת שְׁמוֹ, שְׁכֵן, מִחֻמַּת (=בְּגִלָּל) רָשָׁעוֹתוֹ, אֵבֵד הוּא אֶת אוֹתִיוֹת שְׁמוֹ – וְלָכֵן חוֹבֵט

בו אותו המלאך הממונה.

והנה, ידוע, שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו הסנהדרין (=בית הדין באותה תקופה) **ממיתים** בארבע מיתות בית דין, הכתובות בתורה (סקילה, שריפה, הרג, חנק). ועל-ידי כך, שאותו חוטא **מת** כדת וכדין, על-פי הפתוב בתורה הקדושה, זוכה הוא לכפרה על **עונותיו**, ועל-ידי כך, זוכה הוא בנוסף, שחוזרים אליו אותיות שמו, שאבד בגלל רשעותו. וכך היה עם זמרי בן סלוא, אשר חטא עם המדינית – שעל-ידי שנהרג על-ידי פינחס, התקדש שם שמים, והיה לו תיקון.

ומעתה מובן היטב, מדוע בתחילה, בעת המעשה של העבירה (בסוף פרשת "בלק"), לא הוזכר כלל שמו של זמרי בן סלוא – כי על-ידי גדל **החטא** שעשה – אבד על-ידי **רשעותו** את אותיות שמו. אך לאחר שבא פינחס, וקנא קנאת ה' צבאות, ועמד והרג את זמרי כדת וכדין, על-פי התורה הקדושה (סנהדרין פא): ש"הבועל ארמית (=אשה נכריה) – קנאים פוגעים בו". או אז חזרו אותיות שמו של זמרי למקומן, ורק אז הזכירה התורה את שמו, ככתוב: "ישם איש ישראל המכה... זמרי בן סלוא". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רעה"

מסופר על ה"חפץ חיים" זצ"ל, שפעם נגש אליו תלמיד שאובחנה אצלו מחלה, שאימה על חייו, כדי לבקש ממנו ברכה. הוא ספר ל"חפץ חיים", שהרופאים כבר נואשו ממנו, ואמרו לו ולמשפחתו שהם אינם יודעים מזור למחלתו. ה"חפץ חיים" הקשיב לתלמיד הצעיר, ואמר לו, שיתן לו עצה למחלתו, בתנאי שלעולם לא יספר על-כך לאיש. כמובן שהתלמיד הסכים מיד.

ה"חפץ חיים" הורה לו ללכת לתלמיד חכם מסוים המתגורר בעירה קטנה, והוא יתן לו ברכה, ואכן כך עשה התלמיד. הוא מיד פנה לאותו תלמיד חכם, ותוך תקופה קצרה ובאפן לא יאומן הוא החלים ממחלתו. הוא המשיך בלימודיו בשיבה, ובסופו של דבר עקר מראדין, הקים משפחה, וכפי שהודרך, מעולם לא ספר לאיש אודות מאורעות אלה.

אחרי למעלה מעשרים שנה, חלתה גיסתו של אותו תלמיד במחלה מסתורית, לא עלינו. עד מהרה התברר לו שהיא סובלת מאותה מחלה שהוא סבל בעבר, אך מיד הוא נזכר בהבטחתו לחפץ חיים שלא לספר לאיש על דרך רפואתו, ולכן לא אמר דבר לאיש.

אולם, אשתו, שזכרה שפעם דבר על מחלה מסתורית שסבל ממנה בעבר והחלים ממנה, נסתה לדובבו. אך בכל פעם שדברה על-כך הוא התחמק וסרב לדבר. ככל שנסה לערפל את דבריו, לחצה עליו אשתו שידבר, בתקווה שסודו יעזור להציל את חיי אחותה. וכך המשיכו אשתו וגם גיסתו, והפצירו בו מידי יום שיגלה להם את אשר קרה לו ואיך נרפא, אך הוא עמד בשלו והסביר להם שזהו סוד שנבצר ממנו לגלות.

לבסוף נחלשה התנגדותו, והוא חשב באופן הגיוני, שאחרי כל-כך הרבה שנים שהוא כבר מלא אחר אזהרתו של ה"חפץ חיים" יכול הוא לגלות את סודו. ואכן ספר הוא לאשתו את אשר קרה לו, על הופעתו לפני רבו ועל עצת הצדיק ללכת אל תלמיד חכם מסוים בעירה קטנה הרחוקה מראדין. אשתו וגיסתו נתמלאו תקווה, אולי תהא זו הצלתן. אולם, זמן קצר לאחר-מכן החל פתאום להרגיש רע. הוא נבהל מאד, ואמר לאשתו שעליו לנסוע מיד אל ה"חפץ חיים".

הוא עשה את הדרך הארוכה בחזרה לראדין, אל ה"חפץ חיים", שהיה אז זקן וחלש. ה"חפץ חיים" זכר את פגישתם הישנה והקשיב בשקט לסיפורו של האיש. ואז ענה לו ה"חפץ חיים" בשקט ולאט: "הלואי ויכולתי לעזור לך, אך מה אוכל לעשות? כשהיתה לך המחלה לראשונה, הייתי צעיר וצמתי ארבעים יום עבורך כדי שתתרפא. היום כבר אני זקן מידי, ואינני יכול לצום כמו אז".

יהודים יקרים, שימו לב. לא רק שה"חפץ חיים" צם ארבעים יום לרפואתו של אותו התלמיד, אלא העמיד את הדברים בצורה כזאת שיראה כאילו הודות לברכתו של תלמיד חכם אחר נתרפא אותו התלמיד... אלו מנהיגיו של עם ישראל, אשרי העם שפכה לו... (מתוך "לקח טוב")

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז)

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

עֲרַשׁ"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "יַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן... (כ"ה יא)"

מַעִיר כָּאֵן רש"י, על-פי חז"ל: לְפִי שֶׁהָיוּ הַשְּׁבֹטִים מְבֹזִים אוֹתוֹ (=לוֹעֲגִים לְפִינְחָס): הֲרֵאִיתֶם בֶּן פּוּטִי זֶה (בֶּן בְּתוֹ שֶׁל פּוּטִיאֵל, וּפּוּטִיאֵל זֶה יִתְרוֹ, חֲתָן מִשָּׁה), שְׁפִטָּם אָבִי אִמּוֹ עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים, וְהָרַג נְשִׂיא שְׁבֹט מִיִּשְׂרָאֵל! לְפִיכֹךְ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אַחַר אֶהֱרֹן. (פִּינְחָס הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל יִתְרוֹ, כְּפִי הַכְּתוּב (שְׁמוֹת ו' כ"ה): "וְאֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּטִיאֵל לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ אֶת פִּינְחָס"). וְהִנֵּה עַל דְּבָרִים אֱלֹהִים יֵשׁ מְקוֹם לְשֹׂאֵל: מָה תְּשׁוּבָה יֵשׁ לְדַבְּרֵי הַגִּינוֹי שֶׁל הַשְּׁבֹטִים, בְּהִבָּאת יִיחוּסוֹ הַמְשַׁפְּחָתִי הָרֵם שֶׁל פִּינְחָס? אִמָּנָם מִצַּד אָבִיו הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, אָבִל מִצַּד אִמּוֹ פִּינְחָס הוּא נִכְדּוֹ שֶׁל יִתְרוֹ, "שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים!"

אֵלָּא שְׁנֵרָאָה לוֹמֵר כָּאֵן, שְׂרָפִים מְשֻׁבְּטֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְהַרְהָרִים אַחֲרַי מַעֲשֵׂהוּ שֶׁל פִּינְחָס, וְאָמְרוּ: כְּלוּם יִתְכַּן שֶׁבֶן יִשְׂרָאֵל הוֹרֵג אָדָם בְּלֹא מִשְׁפָּט? וּכְיִנּוֹן שְׂאִישׁ זֶה תַּפְס אוֹמְנוֹתוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ ("וְעַל חֶרֶבְךָ תַּחֲיֶה") – מִשְׁמַע שְׁמַפְעָפַע בְּעוֹרְקָיו דָּמוֹ שֶׁל אָבִי-אִמּוֹ, הַגִּי, שְׁפִטָּם עֲגָלִים לְעִבּוּדַת אֱלִילִים! מִשּׁוּם כֹּךְ בָּא הַכְּתוּב וַיַּחֲסוּ אֶת פִּינְחָס בְּהַדְּגָשָׁה מוּפְגָנָת אַחֲרַי אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, שְׁנוּדַע בְּקֶרֶב הַבְּרִיּוֹת "כְּאוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם". בְּכֹךְ מַעֲיָדָה הַתּוֹרָה שֶׁהַתְּפָרְצוֹת הַקְּנָאִית שֶׁל פִּינְחָס לֹא נִבְעָה, חֲלִילָהּ, מִמְּנִיעִים שְׁלִילִיִּים, אֵלָּא עֲלָתָהּ וּבָאָה מִמְּקוֹר טְהוֹר וְנָךְ, לְקַנְא קְנָאת ה', וּלְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמִים בְּרַבִּים.

"פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי... (כ"ה יא)"

אוֹמְרִים חז"ל: בְּתִיבַת "מַחְצִית הַשֶּׁקֶל", הָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית בְּתִיבָהּ הִיא צ', הַמְהֵוָה רְאִשִׁי-תִיבּוֹת לְמִלָּה "צִדְקָה". הָאוֹתִיּוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהּ (בְּמִלָּה "מַחְצִית") הֵן ח"י (ה-ח' לְפָנֵי ה-צ', וְה-י' אַחֲרֶיהָ), וְאוֹתִיּוֹת מ"ת רְחוּקוֹת מֵהָאוֹת צ' (אוֹת מ' בְּתַחֲלִילַת הַתִּיבָה, וְאוֹת ת' בְּסוֹפָהּ – "מַחְצִית"), וְזֹאת כְּדֵי לוֹמַר לָךְ, שְׁעַל-יָדֵי נְתִינַת צִדְקָה יִהְיֶה הָאָדָם קָרוֹב לַחַיִּים וְרְחוּק מֵהַמּוֹת, וּכְמוֹ שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב: "וּצִדְקָה תְצִיל מַמּוֹת".

וְהִנֵּה פִינְחָס הַצַּדִּיק, הַכֹּנֵס אֶת עֲצָמוֹ בְּסַפְנָה לְקַנְאוֹת קְנָאת ה' צְבָאוֹת. וְאִין לְאָדָם צִדְקָה גְדוֹלָה מִזֶּה, וּבִזְוָה "הֵשִׁיב אֶת חַמְתִּי" (חַמַּת הַקֶּבֶה מֵעַל עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל). כְּלוֹמֵר, הֵשִׁיב אוֹתִיּוֹת "חַמְתִּי", כִּי תִיבַת "חַמְתִּי" הִיא לְהִיפֵךְ מִתִּיבַת "מַחְצִית" (בְּתִיבַת "חַמְתִּי" אוֹתִיּוֹת מ"ת קְרוּבוֹת זו לְזוֹ, וּמְפָרִידוֹת אֶת אוֹתִיּוֹת ח"י הַרְחוּקוֹת). וְאֵלְמָלָא הוּא לֹא הִיָּתָה תְקוּמָה לְיִשְׂרָאֵל, חֵס וְשְׁלוֹם. שְׁכֵן בְּמַעֲשֵׂהוּ הֵשִׁיב (=שָׁנָה) אֶת "חַמְתִּי" לְ"מַחְצִית", וְהִפֵּךְ מַמּוֹת לַחַיִּים. "זֹאת עֲלַת חֹדֶשׁ בְּחֻדְשׁוֹ" (כ"ה יד)

אוֹמְרִים חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל: צְרִיךְ אָדָם לְחַדֵּשׁ אֶת רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ בְּלִבִּישַׁת בְּגָדִים מְיוֹחָדִים לְכַבוֹד הַיּוֹם הַזֶּה. שְׁהָרִי, חֹדֶשׁ הוּא מְלִשׁוֹן חִידוּשׁ וְשִׁינוּי, וְסִימָן לְדַבְּרֵי: "וְחַמֵּשׁ חֲלַפַת שְׂמֹלֶת" (בְּרֵאשִׁית מֵה', כ"ב). הַמִּלָּה "חַמֵּשׁ" מְרַמֶּזֶת בְּדֶרֶךְ שֶׁל נוֹטְרִיקוֹן (=רְאִשִׁי תִיבּוֹת) לְמִלִּים: חֹדֶשׁ, מוֹעֵד, שְׁבֹט. בְּכָל אֶחָד מֵהֵימִים הַלָּלוּ, צְרִיךְ הַיְהוּדִי לְהַתְּהַדָּר בְּחֻלִּיפוֹת בְּגָדִים נְאוֹת וְחֻגִיגִיּוֹת.

וְאִמָּנָם כְּמָה מְגִדּוּלֵי יִשְׂרָאֵל – וּבִינֵיהֶם הַגָּאוֹן רַבִּי אֶלְיָהוּ מוֹיִלְנָא – נִהְגוּ לְלַבּוֹשׁ בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ בְּגָדֵי שְׁבֹט, שְׁכֵן בְּיָמִים שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ הָיָה קָיָם, נַחֲוֵג הָיָה הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן בְּחֹדֶשׁ בְּהַקְּרַבַת מוֹסָפִים, בְּסַעֲוֹדוֹת חֻגִיגִיּוֹת, וּבְשֹׂאֵר גִּינוּנֵי יוֹם-טוֹב. חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשָׂה, נוֹהֲגִים לְעָרוֹךְ בְּרֵאשׁ חֹדֶשׁ סַעֲוֵדָה חֻגִיגִיּוֹת, וּבָה מוֹשְׁמָעִים דְּבָרֵי פִיוֹט בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה. רְמֵז לְמִנְהַג זֶה מְצוּי בְּמִלָּה "שִׁיר", שְׁאוֹתִיּוֹתֶיהָ הֵן: שְׁבֹט, יוֹם-טוֹב, רֹאשׁ-חֹדֶשׁ.

"וּבְחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לְחֹדֶשׁ... יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם" (כ"ט א')

עַל מְצוֹת תְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (ר"ה, טז'): לְמָה תּוֹקְעִים בְּשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל? – אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: תְּקַעוּ לְפָנַי בְּשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל, כְּדֵי שְׂאֲזַכּוֹר לָכֶם עַקְדַּת יִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, וּמַעֲלָה אֲנִי לְפָנֵיכֶם

כאילו עקדתם עצמכם לפני. שואל על-כך המגיד רבי צבי הירש מואדיסלב: לכאורה, כדי להזכיר את עקדת יצחק, מן הראוי היה ליטול בראש השנה סכין ארוכה, והיא היתה עשויה לשמש זכרון בולט יותר מן השופר... (בגלל רצונו של יצחק להישחט על-ידי הסכין על מזבח ה').

”בקנאו את קנאתי בתוכם...”

אומר ה”דרש משה”, שעיקר הדבר שפינחס קבל עבורו שכר גדול וברית שלום, הוא משום שעשה דבר שהיה הקב”ה צריך לעשות, כמו שאומר רש”י: ”בקצפו את הקצף שהיה לי (=הקב”ה) לקצוף”.

ויש ללמוד מזה על מצות אחרות באופן כזה, שגם עליהן יש לתת מתן שכר כזה. הנה מצינו במצות **צדקה**, שאמרו בתלמוד (ב”ב, י’), ששאל טורנוסרופוס: אם ה’ אוהב עניים, מדוע אינו מפרנסם? – והשיב רבי עקיבא: כדי שנוזקה אנו בהם, להינצל מדינה של גיהנם.

נמצא לפי זה, שבנדאי שעל הקדוש-ברוך-הוא לפרנס את העניים, אבל הניח לאדם שיעשה דבר שהיה הקב”ה צריך לעשות, מכיון שעל זה יש לאדם שכר גדול יותר. וזאת, אף שברור שהשם יתברך היה מפרנס את העניים – שהרי הוא הנותן להם לכל חי. והדבר דומה לילד קטן, הרוצה לסייע לאמו, והיא נותנת לו לשאת דבר קטן, שבפעם אינו מסייע לה בכלום. אבל הרצון של הילד הקטן הוא לסייע, וזה מראה את החביבות שהוא רוכש לאמו, וזו הנאה גדולה לאם. וכך הדבר במצוה שעושה האדם, מצוה שהשם יתברך היה צריך לעשות. (דרש משה)

ובעשור לחדש השביעי הזה... וענייתם את נפשותיכם” (כט’ ז’)

אמרו חז”ל: ”השטן” בגמטריה **שס”ד** (=364) – כמנין ימות השנה חסר אחד (בשנת החמה 365 ימים). והנה, כל ימות השנה יש רשות לשטן להשטין (=לקטר) על ישראל חוץ מיום אחד – יום הכיפורים. אמר לו הקב”ה לשטן: אין לך רשות ליגע בישראל. אף-על-פי-כן לך וראה במה הם עסוקים ביום הקדוש.

כיון שהולך ומוציא את ישראל כלם בתענית ובתפילה, לבושים בגדים לבנים ומעוטפים כמלאכי השרת, מיד חוזר בבושה ובכלימה. אמר לו הקב”ה: מה מצאת בבני? אמר לו **השטן**: הרי הם כמלאכי השרת, ואיני יכול ליגע בהם. מיד הקב”ה כובל את **השטן** בכבלים, ומבשר לישראל ”סלחתי”.

”ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח לה”

רמז על מה שאמרו חז”ל (ראש השנה יא’): ”בניסן נגאלו (ממצרים), ובניסן עתידים להגאל”, מופיע בכתוב: ”החדש הזה לכם (=ניסן) ראש חדשים, ראשון הוא לכם לחדשי השנה דברו אל כל עדת ישראל” – בדילוג של **ארבע** אותיות מתקבלת המלה ”אלהיו” – כדי לרמוז לנו שחדש ניסן מסוגל ביותר לגאולה, ומצוה לפרסם ענין זה, כמו שאומר המשך הכתוב: ”דברו אל כל עדת ישראל”. ”דברו” – תודיעו ענין זה לכל ישראל (ב.צ.).

(ויש לומר שהדילוג של **ארבע** אותיות הוא מכיון שחז”ל (ברכות ד’), מכנים את אלהיו הנביא בשם ”אלהיו בארבע”. וזאת, כיון שאלהיו הנביא היה כלול מארבע נשמות: נשמת פינחס, כמאמר חז”ל (מדרש שוחר טוב סג’) ”פינחס הוא אלהיו”, נשמת נדב, נשמת אביהוא, ונשמת עצמו – הרי לנו ארבע נשמות שאלהיו הנביא היה כלול מהן, וזהו ”אלהיו בארבע” (ב.צ.).

”עון ביטול תורה” של הגאון מוילנא

פעם אמר רבי יוסף שאול נתנזון, שהיה רבה של לבוב, לתלמידיו: האם סבורים אתם שאני מתמיד גדול בלימוד התורה? אינכם אלא טועים, ואף שאני מקפיד כל ימי לעסוק בתורה בכל רגע פנוי שלי, עודני רחוק מלהשיג את השיעור הראוי להתמדה בלימוד התורה הקדושה. הוסיף ואמר רבי יוסף שאול לתלמידיו: בדורות האחרונים היה רק איש אחד, שהיה ראוי לתואר של ”מתמיד מושלם” – הלא הוא הגאון רבי אלהיו מוילנא, שלא קם כמותו מאז ועד היום הזה. אספר לכם על-כך פרט מדהים ששמעתי מזקני הדור בשנות ילדותי, וכך הם ספרו: לגאון מוילנא היה פנקס קטן, שבו היה רושם את הרגעים הספורים שבהם בטל עצמו מלימוד התורה. ומדי שנה בשנה, בערב יום הכיפורים, היה הגאון עובר על מה שרשם בפנקסו באותה שעה, ומחשב את הזמן שבטל עצמו מן התורה במשך כל אותה השנה, ושעה ארוכה היה בוכה ומתנדב על ”עון ביטול התורה” שלו.

רבי יוסף שאול סקר במבט נוקב את תלמידיו הנדהמים, וסיים ואמר: לימים בדקו באותו פנקס של הגאון מוילנא ומצאו, שמעולם לא הגיעו כל אותם רגעים של ביטול תורה בשנה אחת, לזמן של שלש שעות... (הלואי עלינו!...) **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**